

ANONİM ŞİRKET YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN SEÇİMİNE İLİŞKİN GENEL KURUL KARARININ HÜKÜMSÜZLÜĞÜNÜN YÖNETİM KURULUNCA ALINAN KARARLARA VE BU KARARLARA DAYANILARAK YAPILAN İŞLEMLERE ETKİSİ^(*)

THE EFFECT OF THE INVALIDITY OF THE GENERAL ASSEMBLY RESOLUTION ABOUT THE ELECTION OF THE MEMBERS OF THE BOARD OF DIRECTORS OF A JOINT-STOCK COMPANY ON THE DECISIONS TAKEN BY THE BOARD OF DIRECTORS AND THE TRANSACTIONS MADE ON THE BASIS OF THESE DECISIONS

Dr. Öğr. Üyesi Funda ÖZDİN^(**)

Öz

Türk hukukunda anonim şirket yönetim kurulu üyeleri, kural olarak genel kurul tarafından seçilirler (TTK 408/2-b). Diğer tüm genel kurul kararları gibi, söz konusu üyelerin seçimine ilişkin kararın da hukuka uygun bir şekilde alınmış olması gerekmektedir. Aksi taktirde, seçim kararının -hukuka aykırılığın sebebine göre- yokluk veya butlan yahut iptal sebebiyle hükümsüzlüğü gündeme gelecektir. İşte bu çalışmada, hukuken sakat bir genel kurul kararı ile seçilmiş olan ve fiilen görevini icra etmeye başlamış olan yönetim kurulu üyelerinin, seçim kararının hükümsüzlüğünün kesin bir mahkeme kararı ile belirlenmesi anına kadar geçen süre zarfında aldıkları kararların ve yapmış oldukları hukuki işlemlerin akıbetinin ne olacağı hususu ele alınacaktır. Bu bağlamda, öncelikle seçimi sakat yönetim kurulu üyelerinin üçüncü kişilerle yaptığı işlemlerin akıbeti, sonrasında ise söz konusu üyelerin katılımı ile alınan yönetim kurulu kararlarının ve bu kararlara dayanılarak üçüncü kişilerle yapılan işlemlerin akıbeti değerlendirilecektir. Ayrıca arz ettiği önem dolayısıyla, seçimi sakat yönetim kurulu üyelerinin katılımıyla alınan çağrı kararı üzerine toplanan genel kurulun ve alınan kararların geçerliliği meselesi ele alınacaktır. Bunların yanı sıra, hukuken sakat bir karar ile seçilen ve fiilen görevini icra etmeye başlamış olan bir organın hukuki durumu ve yaptığı

işlemlerin geçerliliğine ilişkin olarak Alman hukukunda geliştirilmiş olan ve “Sakat Organ Doktrini” (*Die Lehre vom fehlerhaften Organ*) şeklinde Türkçeye çevrilebilecek olan, çözüm odaklı bir doktrinel yaklaşımdan bahsedilecek; akabinde söz konusu doktrininin Türk Hukuku açısından uygulanabilirliği hususunda bir değerlendirme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler

YK Üyelerinin Seçimine İlişkin Kararın Hükümsüzlüğü, YK Üyelerinin Karar ve İşlemlerinin Geçerliliği, Sakat Organ Doktrini.

^(*) (Araştırma Makalesi, Geliş Tarihi: 22.05.2023 / Kabul Tarihi: 04.12.2023).

^(**) Marmara Üniversitesi, Hukuku Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, (funda.ozdin@marmara.edu.tr / fundaozdin@yahoo.com, ORCID ID: 0000-0002-4071-1814).

Atıf/Citation: Özdin, Funda (2023), “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Seçimine İlişkin Genel Kurul Kararının Hükümsüzlüğünün Yönetim Kurulunca Alınan Kararlara ve Bu Kararlara Dayanılarak Yapılan İşlemlere Etkisi”, TFM, C: 9, S: 2, s. 285-305.

Abstract

Under Turkish law, the members of the board of directors of joint-stock companies are usually elected by the general meeting (TCC 408/2-b). Like all other decisions of the general meeting, the decision to elect members must be taken in accordance with the law. Otherwise, the decision of the general meeting is invalid due to nullity or annulment, depending on the reason for the illegality. This study discusses the fate of the decisions and legal acts of the members of the board of directors elected by a legally invalid resolution of the general meeting until the final judicial determination of the invalidity of the election resolution. In this context, first the transactions of the members of the board of directors with third parties and then the decisions of the board of directors taken with the participation of these members are evaluated. In addition, the question of the validity of the general meeting

convened by the decision of the relevant members of the board of directors and the validity of the decisions taken will be discussed. In addition to these, a solution-oriented doctrinal approach, which can be translated into Turkish as “Sakat Organ Doktrini” (“Die Lehre vom fehlerhaften Organ”), developed in German law regarding the legal status of a committee elected by a legally incompetent decision and which has actually started to perform its duties and the validity of its acts, will be mentioned, and then the applicability of this doctrine to Turkish law will be evaluated.

Keywords

Invalidity of the Decision to Elect the Members of the Board of Directors, Validity of Decisions and Transactions of the Board of Directors, The Doctrine of the Defective Organ.

I. GİRİŞ

Türk hukukunda anonim şirket yönetim kurulu (YK) üyeleri, kural olarak genel kurul (GK) tarafından seçilirler (TTK m. 408/2-b). Ancak bir (YK) üyesinin, boşalan üyeliğin doldurulması amacıyla yönetim kurulu tarafından (TTK m. 363) veya TTK m. 334 uyarınca ilgili kamu tüzel kişisi tarafından seçilmesi de söz konusu olabilir. Seçim kim tarafından yapılmış olursa olsun, seçim kararının geçerliliği birtakım şartların yerine getirilmiş olmasına bağlıdır. Gerekli şartlar yerine getirilmeksizin alınmış bir seçim kararının varlığı halinde ise, hukuken sakat bir kararın varlığından bahsedilecek ve ilgili karar duruma göre *yokluk*, *butlan* ya da *iptal edilebilirlik* yaptırımını ile karşılaşılabilecektir. GK kararları özelinde ele alınacak olduğunda, ilgili yaptırım türlerini kısaca şu şekilde özetlemek mümkündür:

Kurucu unsurlarında eksiklik bulunan hukuki işlemler, hukuk dünyasında varlık kazanamazlar; yani yok hükmündedirler (*yokluk*)¹. Dolayısıyla bir genel kurul kararının hukuken mevcudiyet kaza-

nabilmesi, kurucu unsurlarının tam olması şartına bağlıdır. Bu bağlamda bir genel kurul kararının varlığından bahsedilebilmesi için, usulüne uygun olarak yapılmış bir *genel kurul toplantısı* ve yine usulüne uygun olarak alınmış bir *karar* bulunmalıdır². Hukuken geçerli bir genel kurul toplantısının var olabilmesi için, pay sahiplerinin usulüne uygun olarak toplantıya çağırılması³, toplantı çağrısının yetkili organ ya da kişiler tarafından yapılması⁴, çağrının gerekli hususları içermesi ve tüm pay sahiplerine yapılmış olması gerekmektedir⁵. Bunun yanı sıra, toplantı yeter sayısının sağlanmış olması⁶ ve gerekli hallerde Bakanlık temsilcisinin toplantıda hazır bu-

¹ **Arslanlı**, Halil (1960) Anonim Şirketler, C. II-III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İstanbul, Fakülteler Matbaası, s. 71; **Kırca**, İsmail & **Şehirli Çelik**, Feyzan Hayal & **Manavgat**, Çağlar (2016) Anonim Şirketler Hukuku C.2/2 - Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Ankara, BTHAE, s. 4; **Pulaşlı**, Hasan (2022) Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 4. Bası, Ankara, Adalet, §34, s. 1028, N. 4; **Korkut**, Ömer (2012) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Adana, Karahan Kitabevi, s. 35.

² **Moroğlu**, Erdoğan (2017) Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8. Bası, İstanbul, Onikilevha, s. 77; **Pulaşlı**, §34, s. 1028, N. 4; **Bilgili**, Fatih & **Demirkapı**, Ertan (2013) Şirketler Hukuku, 9. Bası, Bursa, Dora, s. 343; **Bahtiyar**, Mehmet (2022) Ortaklıklar Hukuku, Güncellenmiş 16. Bası, İstanbul, Beta, s. 168; **Üçışık**, Güzin & **Çelik**, Aydın (2013) Anonim Ortaklıklar Hukuku, I. Cilt, Adalet, Ankara, s. 337. YHGK, T. 02.04.2014, E. 2013/11-1048, K. 2014/430 (Lexpera).

³ Bu şart, TTK m. 416 uyarınca yapılan çağrısız genel kurul toplantıları açısından aranmayacaktır.

⁴ **Moroğlu**, 2017, s. 86 vd.; **Kırca (Şehirli Çelik & Manavgat)**, C. 2/2, s. 7; **Poroy**, Reha & **Tekinalp**, Ünal & **Çamoğlu**, Ersin (2021) Ortaklıklar Hukuku I, 15. Bası, İstanbul, Vedat, N. 722a; **Bilgili & Demirkapı**, s. 343; **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 168; **Pulaşlı**, §34, s. 1030, N. 5.

⁵ **Moroğlu**, 2017, s. 80 vd; **Korkut**, s. 5 vd.

⁶ **Kırca (Şehirli Çelik & Manavgat)**, C. 2/2, s. 10; **Çamoğlu (Poroy & Tekinalp)**, 2021, N. 722a ve orada anılan Yargıtay kararları.

lunması⁷ gerekmektedir (TTK m. 407/3; BTYön⁸. m. 32/4). Bir kararın varlığından bahsedilebilmesi için ise, kararın kanun ya da esas sözleşme uyarınca öngörülüş olan yeter sayılara uyularak alınmış olması gerekmektedir. Öngörülen nisabı karşılayacak sayıda olumlu oy olmaksızın alınan bir karar(!)⁹, yokluk yaptırımı ile karşılaşacaktır¹⁰. Nitekim, YK üyesinin yukarıda belirtilen usullere uyulmaksızın alınmış olan bir genel kurul kararı(!) ile seçilmiş olması halinde, söz konusu seçim kararı baştan itibaren yok hükmünde olacaktır. Örneğin, YK üyelerinin seçimine ilişkin kararın toplantı ve karar yetersayılarına uyulmaksızın veya çağrı yapılmaksızın alınması halinde, söz konusu seçim kararı yokluk yaptırımı ile karşılaşacaktır¹¹.

Kurucu unsurları tamamlanmış olan işlemler hukuken mevcudiyet kazanmakla beraber; işlemin konusu veya içeriği yönünden imkânsız ya da emredici hukuk kurallarına veya ahlâk ve adaba aykırı olması söz konusu olabilir. Bu durumda hukuki işlem TBK m. 27 uyarınca kesin hükümsüzdür (*Butlan*). Bu genel düzenlemenin yanı sıra, genel kurul kararlarının butlanı meselesi TTK m. 447'de ayrıca ele alınmış olup; ilgili hükümde batıl genel kurul kararları örnekleme yapmak suretiyle sayılmıştır¹². Bu bağlamda hükümde, pay sahiplerinin vazgeçilemez haklarını; bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını ihlal eden; bunun dışında şirketin temel yapısını bozan ve sermayenin korunması hükümlerini ihlal eden kararlar özellikle dile getirilmiştir. YK üyeleri-

nin seçimine ilişkin GK kararlarının butlanı bağlamında, gerek TBK m. 27 gerekse TTK m. 447 hükmü uygulama alanı bulacaktır¹³. Örneğin, tam ehliyetli bir kişinin YK üyesi olarak seçilmesi halinde, emredici nitelik taşıyan TTK m. 359/3 hükmünü ihlal eden, dolayısıyla batıl bir genel kurul kararının varlığından bahsedilecektir¹⁴.

Bir genel kurul kararının kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olması halinde, söz konusu kararın TTK m. 445 uyarınca iptali gündeme gelebilecektir (*İptal Edilebilirlik*). Örneğin, TTK m. 360 uyarınca belirli grupların yönetim kurulunda temsil edilmesine ilişkin esas sözleşme hükmüne aykırı bir seçim yapılmış olması¹⁵ ya da esas sözleşmede belirtilen niteliklere sahip olmayan bir kişinin YK üyesi olarak seçilmesi halinde, söz konusu karar iptal edilebilecektir¹⁶.

¹³ TTK m. 447 hükmünün yanı sıra, TBK m. 27'de düzenlenen (genel) butlan sebeplerinin de anonim şirket genel kurul kararlarının butlanı açısından uygulanacağı yönünde bkz.: **Moroğlu**, 2017, s. 158; **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 169; **Pulaşlı**, §34, s. 1032-1033, N. 10; **Çamoğlu (Poroy & Tekinalp)**, 2021, N. 722c ve 722d; **Nomer**, Halûk N. (2008) Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar, İstanbul, Beta, s. 74-82; **Üçışık&Çelik**, s. 348; **Korkut**, s. 61 vd.; **Topaloğlu**, Mustafa, 'Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Davalarında İslah': Topaloğlu, Mustafa & Özer, Işık (Editörler) (2019) Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü - Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu (30 Ekim 2017), İstanbul, Seçkin, s. 97 vd. TTK m. 447 hükmünün, genel kurul kararlarının butlanına ilişkin özel bir düzenleme olduğu, dolayısıyla bu hükümde sayılanlar dışındaki emredici hükümlere aykırılığın butlan değil, TTK m. 445 hükmü uyarınca iptal sebebi olarak kabul edilmesi gerektiği yönündeki görüş için bkz.: **Tekinalp**, Ünal (2013), 'Emredici Hükümler Yönünden Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu' Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2 s. 16 vd.; **Tekinalp**, Ünal (2020) Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Basi, İstanbul, Vedat, s. 402 vd., N. 15-12.

¹⁴ **Kırca**, İsmail & **Şehirli Çelik**, Feyzan Hayal & **Manavgat**, Çağlar (2013) Anonim Şirketler Hukuku, C.I, Ankara, BTHAE, s. 411.

¹⁵ **Kırca**, İsmail, 'Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği Seçimine İlişkin Kararın Hükümsüzlüğü': Ülgen, Hüseyin & Kaya, Arslan & Okutan Nilsson, Gül (Editörler) (2003) Bilgi Toplumunda Hukuk - Ünal Tekinalp'e Armağan, C. I, İstanbul, Beta, s. 496.

¹⁶ **Kırca**, s. 496; **Kırca (Şehirli Çelik & Manavgat)**, C. 2/2, s. 86; **Gürel**, Murat, 'Seçimi Sakat Olan Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Limited Şirket Müdürlerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi Var mıdır?': Kırca, İsmail & Şit İmamoglu, Başak & Gürel, Murat & Tekin, Ufuk & Bektaş, İbrahim & Yener, Merve İrem (Editörler) (2019) Prof. Dr. Sabih ARKAN'a ARMAĞAN, İstanbul, Onikilevha, s. 511. Esas sözleşmede belirlenen nitelikleri taşımayan bir kişinin yönetim kurulu üyeliğine seçilmesi halinde, seçim kararının TBK m. 27/1 gereğince batıl olduğu görüşü için bkz.: **Çamoğlu (Poroy & Tekinalp)**, 2021, N. 548d.

⁷ **Moroğlu**, 2017, s. 132; **Kırca (Şehirli Çelik & Manavgat)**, C. 2/2, s. 10.; **Çamoğlu (Poroy & Tekinalp)**, 2021, N. 722a; **Pulaşlı**, §34, s. 1029, N. 5; **Bilgili & Demirkapı**, s. 343; **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 168; **Şener**, Oruç Hami (2022) Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, 5. Basi, İstanbul, Seçkin, s. 508; **Korkut**, s. 37. İlgili Yargıtay kararları için bkz.: **Moroğlu**, 2017, s. 132, dn. 217.

⁸ Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri Hakkında Yönetmelik, R.G.: 28.11.2012, Sayı: 28481.

⁹ Esasen bu durumda bir *genel kurul kararı* mevcut değildir; ancak ifade edilmek istenen durumun belirtilmesi açısından, söz konusu terimin kullanılması ihtiyacı bulunmaktadır.

¹⁰ **Kırca (Şehirli Çelik & Manavgat)**, C. 2/2, s. 10; **Pulaşlı**, §34, s. 1029, N. 4; **Korkut**, s. 37. Y.11.HD, T. 08.10.2015, E. 2014/13505, K. 2015/10256 (Lexpera).

¹¹ **Kırca (Şehirli Çelik & Manavgat)**, C. 2/2, s. 8 vd.

¹² Bu durum TTK m. 447'nin lafzında geçen *özellikle* ifadesinden anlaşıldığı gibi, hükmün gerekçesinde de açık bir şekilde vurgulanmıştır.

YK üyelerinin seçimine ilişkin genel kurul kararının yokluk ya da butlan ile sakat olduğunun tespit edilmesi halinde, seçim kararı baştan itibaren etkili olacak şekilde hükümsüz¹⁷ sayılacak; ilgili genel kurul kararının iptaline hükmedilmesi halinde, kesinleşen iptal kararı, iptale konu genel kurul kararının alındığı tarihten itibaren geçerli olacak şekilde geriye (*ex tunc*) etki edecektir¹⁸. Dolayısıyla sakatlığın sebebi ne olursa olsun, her üç sakatlık halinde de seçim kararı, baştan (kararın verildiği andan) itibaren hükümsüz olacaktır. İşte bu durum, seçim kararının yokluk veya butlan sebebiyle ya da iptal kararı neticesinde hükümsüzlüğünün tespiti anına kadar görevini icra eden, bu bağlamda karar alan ve işlem yapan *görünüşte* YK üyelerinin, bu süre zarfında aldıkları kararları ve yaptıkları işlemlerin akıbetinin ne olacağı sorusunu ortaya çıkaracaktır. Başka bir ifadeyle, seçim kararının hükümsüzlüğü, ilgili YK üyelerinin göreve başladıkları andan seçim kararının (yokluk, butlan ya da iptal kararı ile) sakatlığının kesinleşmiş bir mahkeme kararı ile belirlenmesi anına kadar geçen süre zarfında yapmış oldukları işlemler ve aldıkları kararlar üzerinde nasıl bir etki yaratacaktır? Bu soruya ilişkin olarak söz konusu çalışma kapsamında öncelikle, (II) sakat bir karar ile seçilen YK üyelerinin üçüncü kişilerle yaptığı işlemlerin akıbeti, sonrasında (III) söz konusu üyelerin katılımı ile alınan kararların ve (IV) bu kararlara dayanılarak üçüncü kişilerle yapılan işlemlerin akıbeti; devamında ise (V) ilgili üyelerin katılımıyla

alınan çağrı kararı üzerine toplanan genel kurulun geçerliliği meselesi ele alınacaktır. Bunların yanı sıra ayrıca, konuya ilişkin olarak (VI) Alman doktrini tarafından geliştirilmiş olan ve “Sakat Organ Doktrini” (*Die Lehre vom fehlerhaften Organ*) şeklinde Türkçeye çevrilebilecek olan, çözüm odaklı bir doktrinel yaklaşımdan bahsedilecek; akabinde (VII) söz konusu doktrinin Türk Hukuku açısından uygulanabilirliği değerlendirilecektir.

II. SAKAT BİR KARAR İLE SEÇİLEN YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERLE YAPTIĞI İŞLEMLERİN AKİBETİ

A. TEMSİL YETKİSİNİN TESCİLİNDEN SONRA YAPILAN İŞLEMLER

TTK m. 373/1’de, anonim şirketi temsile yetkili kişilerin tescil ve ilan edilmesi gerektiği düzenlenmiştir. Buna göre, kendisine şirketi temsil etme yetkisi verilmiş olan YK üyesi/üyerleri, seçildikten sonra sicile tescil ve ilan edilecektir. Böylece şirket, ilgili YK üyesinin kendisinin temsilcisi olduğunu, dolayısıyla kendi ad ve hesabına üçüncü kişilerle işlem yapma yetkisine sahip olduğunu duyurmuş olacaktır. Nitekim üçüncü kişiler, yapılan bu bildirimle güvenerek ilgili YK üyesi vasıtasıyla şirket ile hukuki işlem yapacaklar ve şirket bu işlemler ile bağlı olacaktır. Tescil edilmiş olan YK üyesinin seçimine ilişkin kararın hukuken sakat olması halinde ise, söz konusu işlemin akıbeti ne olacaktır? Şirket, işlem ile bağlı olacak mıdır?

6762 sayılı mülga-TTK döneminde konuya ilişkin bir düzenleme bulunmamakla birlikte; doktrinde, seçim kararına ilişkin verilmiş olan yokluk, butlan veya iptal kararının iyiniyetli kişilere karşı ileri sürülemeyeceği görüşü hakimdir¹⁹. 6102 sayılı TTK’da ise konu ele alınmış; seçimi ya da atanması hukuken sakat bir karara dayanan temsilcinin ortaklık adına üçüncü kişilerle yapmış olduğu işlemlerin akıbeti, TTK m. 373/2’de özel olarak düzenlenmiştir. Hüküm şu şekilde kaleme alınmıştır: “*Temsil yetkisinin ticaret sicilinde tescilinden sonra, ilgili kişilerin seçimine*

¹⁷ Bu noktada özellikle belirtelim ki, doktrinde *yokluk* halinde işlemin hukuken hiç doğmamış ve varlık kazanamamış olması nedeniyle, teknik anlamda bir hükümsüzlük halinden bahsedilemeyeceği yönünde görüşler bulunmaktadır. Bu yönde bkz.: **Eren**, Fikret & **Dönmez**, Ünsal (2022) Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. I, (m. 1- 48), Ankara, Yetkin, s. 778, N. 49; **Tekinay**, Selahattin Sulhi & **Akman**, Sermet & **Burcuoğlu**, Halûk & **Altıp**, Atilla (1993) Borçlar Hukuku, 7. Bası, İstanbul, Fakülteler Matbaası, s. 374 vd.; **Antalya**, Gökhan (2015) Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. I, İstanbul, Seçkin, s. 127. *Aksi yönde* bkz.: **Oğuzman**, M. Kemal & **Öz**, Turgut (2020) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, 18. Bası, Vedat, s. 184; N. 541. Bu çalışmada ise *hükümsüzlük* terimi, genel kurul kararlarının sakatlığına ilişkin her üç hali, yani yokluk, butlan ve iptal hallerinin tümünü ifade edecek şekilde kullanılacaktır. Hükümsüzlük kavramının, anonim şirket genel kurul kararları açısından her üç sakatlık halini de kapsar şekilde geniş kullanımına örnek olarak bkz.: **Kırca**, s. 495 vd.; **Moroğlu**, 2017, s. 27 vd.

¹⁸ **Moroğlu**, 2017, s. 327; **Kırca (Şehirli Çelik & Manavgat)**, C.2/2, s. 255; **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 182; **Bilgili & Demirkapı**, s. 361.

¹⁹ **Moroğlu**, Erdoğan (1993) Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2. Bası, Ankara, BTHAE, s. 198; **Kırca**, s. 501; **Nomer**, s. 206-207. İptal kararının etkisi açısından bu yönde bkz.: **Poroy**, Reha & **Tekinalp**, Ünal & **Çamoğlu**, Ersin (2010) Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Güncelleştirilmiş 12. Bası, İstanbul, Vedat, s. 395, N. 748.

veya atanmalarına ilişkin herhangi bir hukuki sakatlık, şirket tarafından üçüncü kişilere, ancak sakatlığın bunlar tarafından **bilindiğinin** ispat edilmesi şartıyla ileri sürülebilir.” Buna göre, YK üyesinin seçimi hukuken sakat bir karara dayanıyor olmasına rağmen her nasılsa²⁰ temsil yetkisinin tescili gerçekleşmişse; şirket, ilgili YK üyesinin tescilden sonra üçüncü kişiler ile şirket adına yaptığı işlemlerle bağlı olacaktır. Bunun tek istisnası, işlemi yapan üçüncü kişinin sakatlığı biliyor olması ve bunun şirket tarafından ispat edilmiş olmasıdır.

Söz konusu düzenlemede kanun koyucu, üçüncü kişilerin ortaklığın iç işleyişine ilişkin hukuka aykırılıklardan olumsuz bir şekilde etkilenmesine engel olma düşüncesiyle hareket etmiş ve böylece *işlem güvenliğine* öncelik vermiştir²¹. Ancak kanun koyucu, bu sonucu, tescilin gerçekleşmiş olması koşuluna bağlamıştır. Önemle belirtelim ki, burada tescilin hukuken sakat kararı ıslah etmesi gibi bir fonksiyonu yoktur²². Kanun koyucunun iyiniyetli üçüncü kişilerin korunması bağlamında *tescil* koşulunu öngörmüş olması, tescilin *hukuki görünüş* yaratma fonksiyonundan kaynaklanmaktadır²³. Zira şirketin ilgili YK üyesini tescil ettirmesi, dış dünyada söz konusu

kişinin şirketi temsil etmeye yetkili olduğu hususunda bir hukuki görünüş yaratmakta ve üçüncü kişiler buna güvenerek işlem yapmaktadırlar. Dolayısıyla söz konusu düzenlemede esas itibarıyla, TTK m. 37 hükmünde olduğu üzere, üçüncü kişilerin yaratılan hukuki görünüşe olan güveni korunmaktadır²⁴. Nitekim madde gerekçesinde “... *Hüküm 37 nci madde ile aynı düşünce eksenindedir* ...” demek suretiyle, bu durum açık bir şekilde ifade edilmiştir. Üçüncü kişilerin bir hususun ilân edilen şekline güvenebileceğini ve ilan edilen duruma dayanabileceğini düzenleyen TTK m. 37 hükmü, görünüşe güven ilkesinin ticaret siciline yansıtılmış, başka bir ifadeyle sicil hukuku açısından düzenlenmiş halidir²⁵. TTK m. 373/2 hükmü ise, aynı hukuk mantığını anonim ortaklıklar hukukuna dahil eden, görünüşe güven ilkesini anonim ortaklığın dış ilişkileri açısından kanuni temele kavuşturan; bu bağlamda şirketin temsiline ilişkin olarak iç ilişkide meydana gelen sakatlıkların dış ilişkiye etkisini engelleyen ve böylece açık bir şekilde işlem güvenliğini öngören özel bir düzenlemedir.

Madde metninde, ilgili kişilerin seçimine veya atanmalarına ilişkin *herhangi bir hukuki sakatlık* ifadesinin kullanılmış olması dolayısıyla, hükmün uygulanması bakımından sakatlığın türünün (yokluk, butlan, iptal edilebilirlik) bir önemi olmayacaktır²⁶. Dolayısıyla kanun koyucu, bu düzenleme ile genel kurul kararlarının yokluk, butlan ya da iptal nedeniyle hükümsüzlüğünün geriye yönelik etki edeceği yönündeki kurala, temsil yetkisine ilişkin kararın sakatlığı haline özgü olmak üzere, üçüncü kişilere yönelik olarak açık bir istisna getirmiş bulunmaktadır.

²⁰ Esasen sicil müdürlüğü, yokluk ya da butlan ile sakat bir kararın tescilli talebini re'sen reddetmelidir. Zira TTK m. 32/1 uyarınca sicil müdürü, tescil için aranan kanuni şartların var olup olmadığını incelemekle yükümlüdür. “... *TTK.nun 34 ncü* [TTK m. 32] *maddesi uyarınca Ticaret Sicil Memurluğu yasal şartların mevcut olup olmadığını esas bakımından da incelemekle yükümlüdür. Ticaret Sicil Memurluğu ortaklıklarla ilgili başvurularda tescilli istenen hususun yok veya butlan ile malül olduğunu tesbit ettiğinde te[ş]cil istemini ret etmek durumundadır...*” Y.11.HD., T. 21.10.2005, E. 2004/11672, K. 2005/10136 (Lexpera). Kararın yok hükmünde ya da butlan ile sakat olması halinde tescil talebinin reddedilebileceği, iptal edilebilir olması halinde ise tescil talebinin reddedilemeyeceği yönünde bkz. **Teoman**, Ömer (2010), ‘Ticaret Sicili Müdürü Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İptal Edilebilir Bir Kararını Tescilden Kaçınabilir mi?’, Engin, Baki İlkay (Editör) (2010) Prof. Dr. Rona Serozan’a Armağan, Cilt: II, İstanbul, Onikilevha, s. 1703 vd.

²¹ Nitekim bu bakış açısı hükmün gerekçesinde şu şekilde ifade edilmiştir: “... *Hukuki sakatlık ne kadar ağır olursa olsun bunun üçüncü kişiye karşı ileri sürülememesi, üçüncü kişiye izleyemeyeceği, belirleyemeyeceği ve yargılayamayacağı bir yükümlülük yüklenmesini engellemek ve işlem güvenliği ile adaleti sağlamak amaçlarına yöneliktir.*”

²² **Moroğlu**, 2017, s. 88; **Kırca (Şehirali Çelik & Manavgat)**, C. I, s. 446.

²³ Mülga-TTK zamanına ilişkin olarak bkz.: **Moroğlu**, 1993, s. 60, 115, 198; **Kırca**, s. 501.

²⁴ **Moroğlu**, 2017, s. 88; **Kırca (Şehirali Çelik & Manavgat)**, C. I, s. 446. Karş.: **Kırca**, s. 502. TTK m. 373/2 düzenlemesi yapılmamış olsaydı dahi, hukuki sakatlığın TTK m. 37 hükmü gereğince -zaten- iyiniyetli kişilere karşı ileri sürülemeyeceği yönünde bkz.: **Akdağ Güney**, Necla (2016) 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu’na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Bası, İstanbul, Vedat, s. 118.

²⁵ TTK m. 37 Gerekçesi: “*Hüküm, görünüşe güven ilkesini sicil hukuku yönünden düzenlemekte, üçüncü kişinin, bir hususun ilan edilen şekline güvenip ona dayanabileceğini belirlemektedir*”. Ayrıca bkz.: **Kayar**, İsmail (2005), ‘TTK Tasarısının Ticaret Sicili, Ticari Defterler ve Cari Hesap Hükümlerinin Değerlendirilmesi’ YÜ-HFD, TTK Tasarısı Sempozyumu (27-28 Mayıs 2005), S. 1, C. II, s. 366.

²⁶ **Kırca (Şehirali Çelik & Manavgat)**, C. I, s. 447; **Ayhan**, Rıza & **Çağlar**, Hayrettin & **Özdamar**, Mehmet (2022) Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Bası, Ankara, Yetkin, s. 316; **Kuru**, Özge (2022) Anonim Şirketlerde Temsil ve Temsil Yetkisinin Devri, İstanbul, Onikilevha, s. 65.

Sonuç olarak, YK üyesinin seçimine ilişkin kararın yokluk ya da butlan ile sakat olmasına veya işlemin yapılmasından sonra- kesinleşmiş iptal kararı ile hükümsüz kılınmış olmasına rağmen, şirket TTK m. 373/2 düzenlemesinin açık lafzı gereğince, temsil yetkisinin tescilinden sonra ilgili YK üyesi tarafından şirket adına üçüncü kişi ile yapılmış olan işlemde ötürü sorumlu olacaktır. Ayrıca belirtmek gerekir ki, işlemin mahkemenin kesinleşmiş kararından sonra, ancak sicildeki kaydın silinmesinden önce yapılmış olması ihtimalinde de, kanaatimce yine aynı sonuca varılmalıdır. Zira TTK m. 373/2 düzenlemesinin arkasında yatan düşünce, üçüncü kişilerin, tescil ile şirket tarafından temsile ilişkin olarak yaratılmış olan hukuki görünüşe olan güvenlerinin korunmasıdır. Sicildeki kayıt silinmediği ya da düzeltilmediği sürece, kayda duyulan güvenin korunması ihtiyacı varlığını sürdürecektir. Dolayısıyla sakatlığa ilişkin kesinleşmiş bir mahkeme kararının varlığı *per se* TTK m. 373/2 hükmünün uygulanmasına engel olmayacak, ayrıca sicildeki kaydın silinmiş olması gerekecektir. Diğer bir ifadeyle, sakatlığa ilişkin kesinleşmiş bir mahkeme kararı olsa dahi, ilgili YK üyesinin temsil yetkisinin sicilden silinmesi anına kadar yapılan işlemlerin şirketi bağlayacağı kabul edilmelidir. Yukarıda da belirtildiği üzere bu kabul, TTK m. 373/2 hükmüne hayat veren hukuki görünüşe güven prensibinin bir gereğidir. Ancak tabii ki şirket, ilgili YK üyesi ile işlem yapan üçüncü kişinin, seçim kararının yokluk veya butlan ile sakat olduğunu bildiği ya da karar hakkında kesinleşmiş bir iptal (yokluk ya da butlan) kararının varlığından haberdar olduğunu ispat etmek suretiyle ilgili işlem ile bağlı olmadığını ileri sürebilecektir²⁷.

B. TEMSİL YETKİSİNİN TESCİLİNDEN ÖNCE YAPILAN İŞLEMLER

TTK m. 373/2'de, hukuken sakat bir karar ile seçilen YK üyesinin tescil sonrasında yaptığı işlemler konu edilmiş; *tescil öncesinde* yapılan işlemlerin akıbeti hususunda ise herhangi bir belirlemede bulunulmamıştır. Oysaki, TTK m. 373/1 uyarınca ticaret siciline yapılan tescil, kurucu değil *bildirici* nitelikte

olup; kişi temsil yetkisinin verildiği andan itibaren temsilci sıfatını kazanır ve üçüncü kişilerle şirket adına işlem yapabilir²⁸. Dolayısıyla hukuken sakat bir karar ile seçilen YK üyesinin temsil yetkisinin TTK m. 373/1 uyarınca tescil ve ilan edilmesinden önce yapmış olduğu işlemlerin akıbetinin ne olacağı ayrıca incelenmesi gereken bir husustur.

Yukarıdaki başlık altında da belirtildiği üzere, TTK m. 373/2 düzenlemesinin altında yatan düşünce, tescil vasıtasıyla şirket tarafından temsile ilişkin olarak yaratılmış olan hukuki görünüşe olan güvenin korunması ve böylece işlem güvenliğinin sağlanmasıdır. Ancak ilgili kişinin temsile yetkili YK üyesi olduğu yönündeki hukuki görünüşün, sicile tescil dışında başka şekillerde de yaratılması pekâlâ mümkündür²⁹. Bu, açık bir beyanla yapılabileceği gibi, örtülü bir şekilde de gerçekleştirilebilir. Örneğin, sakat bir genel kurulu kararı veya YK kararı ile seçilmiş olan kişinin -henüz sicile tescil edilmemiş- doğrudan şirket müşterilerine YK üyesi olarak tanıtılması ya da doktrinde haklı olarak ifade edildiği üzere, seçilmiş ancak henüz tescil edilmemiş olan ilgili YK üyesinin "... müşterileri şirketin merkezinde kabul etmesi; ... şirketin antetli kâğıtlarını kullanması; üçüncü kişilerin [ilgili YK üyesinin] yönetim kurulu toplantılarına katıldığından haberdar olması, hattâ [ilgili YK üyesinin] imzasının da bulunduğu yönetim kurulu karar(lar)ının üçüncü kişiye ibrazı; kısaca [söz konusu YK üyesinin] bir yönetim kurulu üyesi gibi davranmakla, öyle bir görünüm yaratmakla birlikte şirketin buna ses çıkarmadığı ..."³⁰ hallerde, dış dünyada o kişinin YK üyesi olduğu yönünde bir izlenim yaratılmış olacaktır.

Şirket, hukuki görünüşün tescil dışındaki yönlemlerle yaratılmış olduğu hallerde de, yapılan işlemlerden sorumlu olacak mıdır? TTK m. 373/2 hükmünün düzenleniş amacı ve dolayısıyla korunan menfaat göz önünde bulundurulacak olduğunda, esasen hukuki görünüşün tescil ya da başka bir vasıta ile (örneğin açık ya da örtülü bildirim veya davranış tarzıyla) yaratılmış olması arasında bir fark bulunmamaktadır. İyiniyetli üçüncü kişiler ve işlem

²⁷ Ayrıca belirtelim ki, bu açıklamalar işlemin sakat bir kararla seçilen YK üyesi tarafından değil de, TTK m. 370/2 uyarınca sakat bir YK kararıyla seçilen şirket temsilcisi tarafından yapılmış olması halinde de *kıyasen* geçerlidir.

²⁸ Arslanlı, s. 136; Kirca (Şehirli Çelik & Manavgat), C. I. s. 633.

²⁹ Kirca, s. 501; Watter, Rolf (2016) Basler Kommentar, Obligationenrecht II: Art. 530-964 OR, 5. Bası, Basel, Art 718, N. 29.

³⁰ Kirca, s. 501 vd.

güvenliği, hukuki görünümün tescil dışındaki vasıtalarda yaratılmış olması halinde de aynı hukuki korumaya muhtaçtırlar. Zira üçüncü kişilerin, şirket içi yapılan işlemlerin ve alınan kararların geçerliliğini araştırma ve kontrol etme olasılığının bulunmaması bir yana, üçüncü kişilere böyle bir yükümlülük yüklemek, ticaret hayatının gerçekleri ile de uyumlayacaktır. Nitekim ilgili maddenin gerekçesine göre hükmün düzenlenme amacı, üçüncü kişiye *izlemeyeceği, yargılayamayacağı ve belirlemeyeceği* bir yükümlülüğün yüklenmesinin önlenmesi ve işlem güvenliği ile adaletin sağlanmasıdır.

Nitekim TTK m. 373/2 hükmünün düzenleniş amacı ve dolayısıyla korunan menfaat göz önünde bulundurulacak olduğunda, şirketin tescil vasıtasıyla değil de, diğer şekillerde (açık ya da örtülü bildirim veya davranış tarzıyla) dış dünyada yaratmış olduğu izlenime/görünüşe güvenen üçüncü kişilerin de aynı şekilde korunması gerekmektedir. Zira bu, her şeyden önce *hukuki görünüş sorumluluğu* (“*Rechts-scheinhaftung*”) olarak adlandırılan genel hukuk ilkesinin bir gereğidir. Söz konusu ilke uyarınca, bir başkası tarafından yaratılmış olan durumun gerçekliğine güvenmekte haklı olan kişinin güveni, yaratılan görünüş gerçek hukuki duruma uygun olmasa bile korunur; gerçek hukuki duruma uymayan dış olgular gerçek olgular gibi muamele görür³¹. Dolayısıyla, esasen TTK m. 373/2 hükmü düzenlenmemiş olsaydı dahi, hukuki görünüşe güven ilkesi gereğince ilgili YK üyesinin tescil edilmiş olup olmadığına bakılmaksızın, iyiniyetli üçüncü kişilerin somut olay koşullarında seçimi sakat YK üyesinin şirketin yetkili temsilcisi olduğuna inanmakta haklı olmaları durumunda, hukuki görünüşe olan güvenlerinin korunması gerektiği söylenecekti. Nitekim doktrinde, TTK m. 373/2 düzenlemesinin bulunmadığı mülga-TTK zamanında, sakat bir karar ile seçilen YK üyesinin şirketin yetkili temsilci olduğu izleniminin yaratılmış olması halinde, ilgili YK üyesinin *tescildinden önce* iyiniyetli üçüncü kişilerle yaptığı işlemlerden ötürü şirketin bağlı olması gerektiği görüşü -haklı olarak- savunulmaktaydı³².

³¹ Birçokları yerine bkz.: **Canaris**, Claus-Wilhelm (1971) Die Vertrauenshaftung im Deutschen Privatrecht, München, Beck, s. 9 vd.; **Ülgen**, Hüseyin (2005) Türk Ticaret Hukukunda Hukuki Görünüş Nazariyesi (Ticari İşletme Bakımından Uygulama), İstanbul, Vedat, s. 19.

³² **Kırca**, s. 501 vd.

Bu noktada özellikle vurgulamak gerekir ki, TTK m. 373/2 hükmü, görünüşe güvenin korunacağı yönündeki temel ilkenin uygulanma alanını yalnızca temsil yetkisinin tescil edilmiş olması haline indirgeyen; başka bir ifadeyle, işlem güvenliğini tescilin gerçekleşmiş olması şartına bağlamak suretiyle, hukuki görünüşe güvenin korunacağı yönündeki temel ilkenin uygulanma alanını şirket lehine sınırlandıran bir düzenleme olarak algılanmamalıdır. Söz konusu düzenlemenin varlığı, kanaatimce yalnızca temsil yetkisinin tescilinden sonra ve önce uygulanacak rejimin belirlenmesi noktasında bir ayrıma gidilmesine sebep olacaktır. Bu doğrultuda, işlemin temsil yetkisinin tescilinden sonra gerçekleşmiş olması halinde, işlem güvenliği TTK m. 373/2 düzenlemesi kapsamında korunacak; tescilden önce yapılan işlemlerin durumu ise, genel görünüşe güven ilkesi ışığında değerlendirilecek ve dış dünyada ilgili kişinin temsile yetkili YK üyesi olduğu yönünde bir izlenim uyandırılmış olup olmadığı somut olay koşullarında özel olarak belirlenmesi gerekecektir. Değerlendirme neticesinde, ilgili kişinin temsile yetkili YK üyesi olduğu yönünde bir izlenim yaratılmış olduğu kanaatine varılması halinde genel ilke uygulanacak ve şirketin, üçüncü kişilerle yapılan işlemlerden ötürü sorumlu olduğu kabul edilecektir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus, şirketin tescilden sonra yapılan işlemlerde hukuki sakatlığı üçüncü kişilere karşı ileri sürülebilmesi için, TTK m. 373/2 özel düzenlemesi gereğince sakatlığın bunlar tarafından *bilindiğini* ispat etmek zorunda olmasına rağmen; tescilden önce yapılan işlemlerde genel dürüstlük kuralı uygulama alanı bulacağından, şirketin sakatlığın üçüncü kişiler tarafından *bilindiğinin* yanı sıra, *bilinmesi gerektiğinin* ispat edilmesi halinde de sorumluluktan kurtulabilecek olduğudur.

Son olarak belirtelim ki, karşılaştırmalı hukuka bakılacak olduğunda ne Alman ne de İsviçre anonim ortaklık hukukunda TTK m. 373/2 hükmüne denk bir düzenleme bulunmaktadır. Alman hukukunda mesele, ticaret hukuku alanında genel olarak kabul edilen hukuki görünüşe güven ilkesi ve görünüşe güven ilkesinin sicil hukukuna yansıyan düzenlemesi (§15/3 HGB)³³ kapsamında ele alınmakta ve bu bağlamda üçüncü ki-

³³ §15/3 HGB hükmü, TTK m. 37 hükmüne kaynaklık eden düzenlemedir.

şilerin iyiniyeti korunmaktadır³⁴. İsviçre hukukunda da yine görünüşe güven ilkesinden yola çıkılarak, YK üyesinin seçimine ilişkin kararın hükümsüzlüğünün iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemeyeceği ifade edilmektedir³⁵. Bu bağlamda hukuki görünüşün tescil vasıtasıyla ya da sicil dışında başka yöntemlerle yaratılmış olması arasında bir fark gözetilmeksizin, görünüşe güven ilkesi gereğince üçüncü kişilerin iyiniyetinin korunması gerektiği savunulmaktadır³⁶.

III. SAKAT BİR KARAR İLE SEÇİLEN YÖNETİM KURULU ÜYESİNİN KATILIMI İLE ALINAN KARARLARIN AKİBETİ

Hukuken sakat genel kurul kararı, tüm YK üyelerinin seçimine ilişkin olabileceği gibi, yalnızca bir ya da birden fazla YK üyesinin seçimine ilişkin de olabilir. YK üyelerinin *tümünün* hukuken sakat bir genel kurul kararı ile seçilmiş olması halinde, organ sıfatını haiz bir yönetim kurulunun baştan beri oluşmadığı sonucuna varılacak; böyle bir (görünüşte) YK tarafından alınan kararların tümü yok hükmünde olacaktır³⁷. Sakat genel kurul kararının yalnızca *bir* ya da *birden fazla* YK üyesinin seçimine ilişkin olması halinde ise, esasen YK üyesi olmayan bir kişinin (ya da kişilerin) toplantıya katılması ile eşdeğer bir durum söz konusu olacaktır. Bu durumda alınan YK kararının geçerliliği hususunda menfaatler dengesi göz önünde bulundurularak bir ayırım yapılmalı; ilgili YK üyesinin kararın alınmasında bir etkisinin olup olmadığına göre karar verilmelidir³⁸. Buna göre,

sakat bir GK kararı ile seçilmiş olan YK üyesinin (ya da üyelerinin) katılımıyla bir karar alınmışsa ve bu kişi (ya da kişiler) kararın alınmasındaki etkili olmuş(lar)sa, bu durumda alınan kararın hükümsüz olduğu; aksi halde ise kararın geçerli olduğu kabul edilmelidir.

Esasen bu yorum tarzı, genel olarak 6102 sayılı TTK'nın bakış açısıyla da örtüşmektedir. Zira kanun koyucu genel kurula katılma yetkisi olmayan kişilerin toplantıya katılmış olmalarını, tek başına kararın iptalini gerektiren bir sakatlık olarak görmemiş; bu katılımın genel kurul kararının alınmasında etkili olması şartını aramıştır (TTK m. 446/1-b). Genel kurul kararlarının aksine YK kararlarının iptali söz konusu olmamakla birlikte; kanun koyucunun etki prensibini kabul etme gerekçesinin ve bu bağlamda ilgili sakatlığın kararın ayakta tutulmasına engel olacak nitelikte olmadığı yönündeki bakış açısının, YK kararlarının geçerliliği bağlamında da temel alınmasına ve aynı denklemin burada da uygulanmasına engel olacak herhangi bir sebep bulunmamaktadır. Tam tersine, söz konusu uygulama menfaatler dengesinin sağlanması açısından en uygun çözüm tarzı olacaktır. Aksi yönde bir kabul, yani kararın alınmasında herhangi bir etkisi olmamasına rağmen, sırf seçiminde meydana gelen hukuka aykırılık sebebiyle YK üyesi vasfını kazanamayan kişinin toplantıya katılmış olmasına, ilgili YK kararının geçersizliği sonucunu bağlamak, menfaatler dengesini göz ardı eden, aşırı şekilci bir yorum tarzı olmaktan öteye gidemeyecektir. Dahası YK üyesinin kararın alınmasında etkili olmamasına rağmen sırf ilgili toplantıya katılmış olmasının geçersizlik sebebi olarak görülmesi, bu karara dayanarak yapılan her türlü işlemin geçersizliğine sebep olacak; bu ise çözümü zor bir kaos yaratacaktır. Dolayısıyla, kanun koyucunun yetkisiz kişinin genel kurula katılması halinde uygulanmasını kabul ettiği etki prensibinin (TTK m. 446/1-b) ve bu bağlamda ilgili sakatlığın kararın ayakta tutulmasına engel olacak nitelikte olmadığı yönündeki bakış açısının, yetkisiz YK üyesinin toplantıya katılması halinde de *kıyasen* uygulanması menfaatler dengesine en uygun çözüm tarzı olacaktır.

Nitekim durumu özetlemek gerekirse; seçimine ilişkin kararın hükümsüz olduğu tespit edilmiş olan bir üyenin toplantıya katılımı olmaksızın, kanuna

³⁴ Ayrıntılı açıklama için birçokları yerine bkz.: **Göbbel**, Vincent (2018) Die Lehre vom fehlerhaften Organ, Tübingen, Mohr Siebeck, s. 138 vd.; **Sajnovits**, Alexander (2022), 'Das fehlerhaft bestellte Organmitglied im Rechtsverkehr' ZHR 186, s. 296 vd.

³⁵ **Messer**, Rémy (2013) Rückwirkung im Gesellschaftsrecht, Bern, Stämpfli, s. 273, N. 642; **Watter**, Art 718, N. 29; **Kunz**, Peter V (2015), 'Erfolgreiche Anfechtungen von Wahlen in den Verwaltungsrat: Gibt es eine reflexive Rückwirkung?' Jusletter 29. Juni 2015, s. 15, N. 47. Karş.: **Böckli**, Peter (2009) Schweizer Aktienrecht, 4. Bası, Schulthess, s. 2316, N. 184 vd.

³⁶ **Messer**, s. 273, N. 642; **Watter**, Art 718, N. 29. İyiniyetin korunması noktasında üçüncü kişinin niteliğinin bir önemi bulunmayacak; iyiniyet iddiası somut olay koşullarına göre incelenecektir.

³⁷ **Wernli**, Martin & **Rizzi**, Marco A. (2016), Basler Kommentar, Obligationenrecht II: Art. 530-964 OR, 5. Bası, Art. 714, N. 12; **Kunz**, s. 15, N. 44. Ancak böyle bir YK tarafından alınan genel kurulu toplantıya çağrı kararının istisnai olarak geçerli kabul edilmesi gerektiği yönünde bkz. ileride IV.

³⁸ **Wernli** & **Rizzi**, Art. 714, N. 12; **Kunz**, s. 14 vd., N. 41-44; **Böckli**, s. 1590, N. 127a.

uygun olarak alınmış olan bir YK kararı geçerli olacaktır. İlgili üyenin toplantıya katılmış olması halinde ise, etki prensibi göz önünde bulundurularak bir sonuca varılmalıdır. Buna göre, söz konusu kararın, ilgili üyenin toplantıya katılmamış olması halinde dahi alınabilecek olduğu söylenebiliyorsa, bu durumda da yine kararın geçerli olduğu kabul edilmelidir. Ancak ilgili YK üyesinin katılımının olmaması halinde kararın alınabilmesinin mümkün olmayacağı sonucuna varılıyorsa, üyenin katılımının kararın alınmasında belirleyici rol oynamış olması sebebiyle, kararın geçersiz olduğu kabul edilmelidir³⁹. Belirtilen bu son halde, söz konusu üye, toplantı yeter sayısının oluşmasında ya da kullandığı olumlu oy ile kararın alınmasında etkili olmuş olabilir.

IV. SAKAT BİR KARAR İLE SEÇİLEN YK ÜYESİNİN KATILIMI NEDENİYLE HÜKÜMSÜZ OLAN BİR YK KARARINA DAYANILARAK ÜÇÜNCÜ KİŞİLERLE YAPILAN İŞLEMLERİN AKİBETİ

Bir önceki başlık altında belirtilen sebeplerden ötürü hükümsüz olan bir YK kararına dayanılarak üçüncü kişilerle hukuki işlem yapılmış olması durumunda, yapılan işlemin akibetinin ne olacağı ayrı bir inceleme konusudur. İlgili YK kararının hükümsüzlüğü, şirketin bu karara dayanılarak yapılmış olan işlemlerden ötürü sorumluluğu üzerinde nasıl bir etki yaratacaktır?

Esasen bu ihtimalde, üçüncü kişilerin içinde buldukları durum hukuken sakat bir karar ile seçilen YK üyesi ile işlem yapan üçüncü kişilerin durumundan farksızdır. Her iki durumda da üçüncü kişilerin şirketin iç dinamiklerinden haberdar olabilmesi, bu anlamda şirket içi karar ve işlemlerin geçerliliği hakkında bilgi sahibi olabilmesi -istisnai haller hariç- mümkün değildir. Bu nedenle TTK m. 373/2 hükmünün ihdas edilmiş gerekçesi olarak ileri sürülen argümanlar, bu ihtimal açısından da aynen geçerlidir. Her iki durumda da üçüncü kişilerin menfaatleri aynı sebeplerden ötürü zedelenme tehlikesiyle karşı karşıya olup, işlem güvenliği aynı derecede korumaya muhtaçtır. Zira şirketin temsilcisi olarak tescil edilmiş (ya da farklı şekilde bildirilmiş) bir YK üyesi

ile işlem yapan üçüncü kişinin, bu kişinin seçimine ilişkin kararın hukuken sakat olduğunu bilme ihtimali ne kadar az ise, şirket temsilcisinin hükümsüz bir YK kararına dayanarak işlem yaptığını bilme ihtimali de o kadar azdır. Söz konusu iki ihtimalde de üçüncü kişi, TTK m. 373/2 hükmünün gerekçesinde ifade edildiği üzere *izleyemeyeceği, belirleyemeyeceği ve yargılayamayacağı* bir durum ile karşı karşıyadır.

Nitekim üçüncü kişilerin içinde buldukları bu durum, yani şirket içi karar ve işlemlere (ve ayrıca bunların geçerliliğine) ilişkin olarak bilgi edinemeyecek durumda olmaları, anonim ortaklıkta temsil yetkisinin dışarıya karşı *sınırlandırılmaması* ilkesinin kabul edilmesinin de temel sebeplerinden birisidir (TTK m. 371/3)⁴⁰. Söz konusu ilke uyarınca, şirket temsilcisinin yetkisi yalnızca Kanun'da izin verilen hususlarda⁴¹ sınırlandırılabilir; bunun haricinde bir sınırlandırma getirilemez. Kanun'a aykırı olarak yetkinin sınırlandırılmış olması halinde ise, bu durum iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Şirket, sınırlandırmaya uyulmaksızın yapılan işlemler ile -söz konusu işlemin temsilcinin yetkisi kapsamında olması şartıyla-⁴² bağlı olur. Biraz önce de belirtildiği üzere bu düzenlemenin altında yatan düşünce, şirket içi karar ve işlemlerin, şirket dışı kişilerce -kural olarak- bilinemeyeceği ve üçüncü kişilere her işlem öncesinde araştırma yapma külfeti yüklemenin ticaret hayatının dinamikleri ile bağdaşmayacağı gerçeğidir. Nitekim bu durum, anonim şirketlerin dış dünya ile olan temaslarında *işlem güvenliğinin şirket menfaatine üstünlüğü ilkesinin* benimsenmesini gerekli kılmıştır⁴³.

Diğer yandan Türk kanun koyucusu, 6102 sayılı Kanun ile *ultra vires* kuralını kaldırmak suretiyle bu tutumunu daha da pekiştirmiştir. Başka bir ifadeyle, *ultra vires* kuralından vazgeçilmesi, Türk anonim

³⁹ Böyle bir YK tarafından alınan genel kurulu toplantıya çağrı kararının istisnai olarak geçerli kabul edilmesi gerektiği yönünde bkz.: IV.

⁴⁰ Birçokları yerine bkz: **Spindler**, Gerald (2019) Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, Band 2: §§76-117, 5. Bası, München, C.H. BECK, §82, N. 7 ve 49. Benzer şekilde: **Kirca**, s. 499.

⁴¹ TTK m. 371/3 uyarınca yetki sınırlandırması, yalnızca birlikte imzaya ve/veya merkez ya da şubeye ilişkin olarak yapılabilir.

⁴² Burada ifade edilmek istenen husus, işlemin *kanuni* ve varsa *iradi* (TTK m. 371/3) sınırlamalara uyulmak suretiyle yapılmış olması gereğidir.

⁴³ **Spindler**, §82, N. 7; **Fleischer**, Holger (2023) beck-online. GROSSKOMMENTAR, Hrsg: Spindler/Stilz, §82, N. 1; **Koch**, Jens (2023) Aktiengesetz: AktG, 17. Bası, C.H. BECK, §82, N. 1.

şirketler hukukunda işlem güvenliğinin şirket menfaatine üstün tutulduğunu gösteren bir diğer önemli düzenlemedir. Zira ultra vires kuralı ile ticaret şirketlerinin hak ve borç ehliyeti, şirket sözleşmesinde yazılı işletme konusu ile sınırlandırılmakta; bunun bir sonucu olarak da işletme konusu dışında yapılan işlemler, yok hükmünde sayılmaktaydı (mülga-TTK m. 137). Bu ise hiç kuşkusuz, şirket temsilcinin şirketin amacı ve işletme konusu dışında yaptığı işlemlerde, şirketi üçüncü şahıslara karşı koruyan, dolayısıyla açıkça işlem güvenliği aleyhine kaleme alınmış bir düzenlemeydi. Nitekim kanun koyucu, 6102 sayılı Kanun ile ultra vires kuralından vazgeçerek, temsil yetkisinin üçüncü kişilere karşı sınırlandırılmazlığı kuralının temelinde yatan işlem güvenliğinin sağlanması amacına uygun ve böylece kendi içinde tutarlı bir düzen tesis etmiştir.

Kanun koyucunun işlem güvenliğinin şirketin menfaatine üstünlüğü yönündeki bakış açısını yansıtan bir diğer düzenleme ise, TTK m. 371/4 hükmüdür. Hükümde, temsile yetkili kişiler tarafından yapılan işlemlerin esas sözleşmeye veya genel kurul kararına aykırı olmasının, iyiniyetli üçüncü kişilerin o işlem sebebiyle şirkete başvurmalarına engel olmayacağı ifade edilmiştir. Görüldüğü üzere, bu düzenleme de yine kanun koyucunun üçüncü kişilerin şirket içi işlem ve kararlardan haberdar olamayacağı gerçeğini göz önünde bulunduran, onları bu yönde araştırma yapma külfetinden kurtaran ve dolayısıyla işlem güvenliğinin sağlanması amacına yönelik bakış açısının bir ürünüdür. Esasen üçüncü kişiler, esas sözleşmenin (ve bazı genel kurul kararlarının) tescil edilmesi dolayısıyla, çoğu zaman temsilcinin neleri yapmaya yetkili olduğunu kontrol etme imkânına sahiptirler. Ancak buna rağmen TTK m. 371/4 hükmünün ihdas edilmiş olması, kanaatimce kanun koyucunun işlem güvenliğinin sağlanmasına verdiği önemi vurgulamaktadır.

Tüm bu düzenlemeler açık bir şekilde göstermektedir ki, kanun koyucu anonim ortaklığın dış ilişkileri açısından işlem güvenliğine öncelik vermiş; bunu sağlamak amacıyla da şirket içi alınan karar veya yapılan işlemlerin, dış ilişkide gerçekleşen hukuki işlemleri olumsuz yönde etkilemesine engel olmak istemiştir. Nitekim bu bakış açısından yola çıkılarak, YK kararının hükümsüzlüğünün yalnız-

ca iç ilişkide etkili olacak şekilde sonuç doğuracağı; bunun, söz konusu karara dayanılarak dış ilişkide yapılmış olan hukuki işlemlerin geçerliliği ve dolayısıyla şirketin sorumluluğu üzerinde bir etki yaratmayacağı kabul edilmelidir⁴⁴. Bu kabul, her şeyden önce temsil yetkisinin dış ilişkide sınırlandırılmazlığı ilkesinin (TTK m. 371/3) doğal bir sonucudur. Zira temsil yetkisinin dış ilişkide sınırlandırılmaması kuralı, en genel haliyle üçüncü kişilerin, şirketi temsile yetkili olanların iç ilişkide işlem yapma yetkisine getirilen sınırlandırmalara uyup uymadığını kontrol etmekle yükümlü olmadığı anlamına gelmektedir. Hükümün ihdas edilmiş amacı göz önünde bulundurulacak olduğunda, buradaki *sınırlandırma* ifadesinin yalnızca şirket tarafından bilinçli bir şekilde getirilen iradi kısıtlamaları (örn. temsil yetkisinin miktar olarak sınırlandırılması) değil, aynı zamanda şirket içi alınan kararlardan kaynaklı olarak temsil yetkisini sakatlayan diğer tüm kısıtlamaları da kapsar şekilde geniş yorumlanması gerekmektedir. Nitekim temsile yetkili kişiler tarafından yapılan işlemlerin esas sözleşmeye veya genel kurul kararına aykırı olmasının, iyiniyetli üçüncü kişilerin o işlem sebebiyle şirkete başvurmasına engel olmayacağını düzenleyen TTK m. 371/4 de, bu bakış açısını destekleyen bir hükümdür. Her ne kadar TTK m. 371/3'ün varlığı karşısında TTK m. 371/4 hükmüne gerek olup olmadığı tartışılabilir bir husus olsa da⁴⁵, TTK m. 371/4 düzenlemesi, TTK m. 371/3'de ifade edilen *sınırlandırılmazlık* kuralının kapsamının belirlenmesi açısından önem taşımaktadır. Kanaatimce hüküm, yukarıda da ifade edildiği üzere üzere, TTK m. 371/3'ün şirket içi ilişkide temsil yetkisini sınırlandıran ya da ortadan kaldıran herhangi bir kararın, işlemin ya da olayın varlığı halini de kapsayan bir düzenleme olduğuna; dolayısıyla sınırlandırma olarak nitelendirilecek hallerin *geniş* yorumlanması gerektiğine işaret eden bir düzenlemedir. Bu sebeple TTK m. 371/3'ün, temsil yetkisinin doğumu ve kullanımı açısından meydana gelen hukuka aykırılıklardan kaynaklanan sınırlamaları da içeren ve düzenleyen bir hüküm olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

⁴⁴ Bu yönde ayrıca bkz.: **Kırca**, s. 499 vd. *Karş.:* **Moroğlu**, 2017, s. 192 vd., 341 vd.

⁴⁵ TTK m. 371/4 düzenlemesinin TTK m. 371/3 düzenlemesi karşısında gereksiz olduğu yönündeki eleştiri için bkz.: **Kırca (Şehirci Çelik & Manavgat)**, C. I, s. 648.

Yapılan tüm bu açıklamalar ışığında değerlendirilecek olduğunda, bir önceki başlık altında belirtilen sebeplerden ötürü hükümsüz olan bir YK kararına dayanılarak üçüncü kişilerle hukuki işlem yapılmış olması durumunda, şirketin iyiniyetli üçüncü kişilere karşı yapılan işlem ile bağlı olduğu kabul edilmelidir.

V. SAKAT BİR KARAR İLE SEÇİLEN YK ÜYESİNİN KATILIMIYLA ALINAN ÇAĞRI KARARI ÜZERİNE TOPLANAN GENEL KURULUN GEÇERLİLİĞİ

Bu başlık altında incelenecek olan husus, YK üyesinin ya da üyelerinin seçimine ilişkin kararın iptaline karar verilmiş olması ya da yokluk veya butlan ile sakat olduğunun tespit edilmiş olması halinde, mahkeme kararından *önce* ilgili YK üyesi/üyeleri tarafından veya ilgili YK üyesinin/üyelerinin olumlu oyu/oyları sayesinde alınan bir YK kararına dayanılarak yapılan toplantı çağrısının geçerli olup olmaya çağdır. Bu soruya verilecek olan yanıt, genel kurul çağrısının yetkili organ tarafından yapıp yapılmadığı ve dolayısıyla genel kurulun geçerli olup olmadığı hususunun belirlenmesinde etkili olacaktır. Nitekim çağrının geçersiz olduğu sonucuna varılacak olduğunda, genel kurul çağrısının yetkili olmayan organ tarafından yapıldığı ve dolayısıyla alınan genel kurul kararlarının yok hükmünde olduğu kabul edilecektir⁴⁶.

Öncelikle ifade edelim ki, Türk Ticaret Kanunu'nda seçimi sakat olan YK üyelerinin genel kurulu toplantıya çağırma yetkili olup olmadığı hususuna ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Alman hukukunda ise konuya ilişkin özel bir düzenleme yapılmış olup; §121/2, c. 2 AktG hükmünde, *ticaret siciline yönetim kurulu üyesi olarak tescil edilmiş olan kişilerin, genel kurulu toplantıya çağırma yetkili oldukları* açık bir şekilde ifade edilmiştir. Böylece, seçimi sakat karara dayanan YK üyelerinin, sicile tescil edilmiş olmaları şartına bağlı olarak, genel kurulu geçerli bir şekilde toplantıya çağırma yetkili oldukları kanunen kabul edilmiştir. Ancak Alman ka-

nun koyucusu, seçimi sakat YK üyesinin *tescilinden önce* yapılan çağrının geçerliliği hususunda sessiz kalmıştır. Doktrinde bu duruma ilişkin olarak, ilgili YK üyesinin toplantı ve karar yeter sayıları üzerindeki etkisi dikkate alınarak ikili bir ayırım yapılmaktadır. Buna göre, yönetim kurulunun söz konusu üyenin olmaması halinde de toplantı yeter sayısına sahip olabileceği ve toplantı kararının söz konusu üyenin oyu olmadan da alınabileceği hallerde, çağrının ve dolayısıyla genel kurulda alınan kararların geçerli olduğu kabul edilmektedir⁴⁷.

Türk hukukunda konuya ilişkin bir düzenleme bulunmaması sebebiyle, seçimi sakat YK üyelerinin genel kurulu toplantıya çağırma yetkili olup olmadığı hususu, tartışmalı konular arasında yer almaktadır. İleri sürülen görüşlere bakıldığında, çoğunlukla hukuk güvenliğinin sağlanması düşüncesiyle hareket edildiği ve çağrının geçerli kabul edilmesi yönünde bir eğilim olduğu; ancak, özellikle hükümsüzlüğün türü hususunda görüşlerin birbirinden ayrıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, bazı yazarlar iptale tabi bir seçim kararının varlığı halinde, iptal kararının verilmesinden önce ilgili yönetim kurulunun yaptığı çağrının ve ilgili genel kurulda alınan kararların işlem güvenliği açısından geçerli kabul edilmesi gerektiğini ileri sürmektedir⁴⁸. Diğer bazı yazarlar ise, hukuk güvenliği ilkesinin temel alınması gerektiği fikrinden yola çıkarak, geçersizliğin türünden bağımsız olarak, fiili/görünüşteki YK üyelerinin çağrı yetkisine sahip olduğunu, dolayısıyla

⁴⁶ Ancak çağrının yetkisiz kişilerce yapılmış olduğu kabul edilse dahi, tüm pay sahiplerinin toplantı salonunda hazır bulunduğu hallerde alınan kararlar, genel kurulun çağrısız olarak toplanabilmesi imkânı (TTK m. 416/1) dolayısıyla geçerli olacaktır. Bu yönde bkz.: Y.11.HD, T. 6.7.1978, E. 1978/3158, K. 1978/3661 (Lexpera).

⁴⁷ **Kubis**, Dietmar (2022) Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, Band 3: §§118-178, 5. Bası, München, C.H. BECK, §121, N. 28; **Butzke**, Volker (2017) Aktiengesetz: Grosskommentar, §§118-130, Band. 7/1, 5. Bası, De Gruyter, §121, N. 39; **Rieckers**, Oliver (2022) beck-online. GROSSKOMMENTAR, Hrsg: Spindler/Stilz, §121, N. 125.

⁴⁸ **İmregün**, Oğuz (1995), 'Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Pay Sahiplerinin İptal Davası Açma Hakkı', Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan, İstanbul, s. 134; **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 182; **Moroğlu**, 2017, s. 89; **Bilgili & Demirkapı**, s. 361; **Üçışık&Çelik**, s. 238 vd., anılan son eserde, yalnızca seçim kararının iptali halinde değil, butlanının tespiti halinde de çağrının geçerli olması gerektiği belirtilmekte; seçim kararının yokluk yaptırımına tabi tutulmuş olması haline ilişkin olarak ise bir açıklama yapılmamaktadır. Ayrıca -seçimine ilişkin karar hükümsüz olan YK üyelerinin yaptığı toplantı çağrısından bağımsız olarak- butlan kararının geçmişe etkili olması kuralına, iyiniyetli üçüncü kişilerin korunması ve hukuk güvenliği açısından bazı hallerde istisna tanınabileceği yönünde bkz.: **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 182; **Bilgili & Demirkapı**, s. 361.

la genel kurulda alınan kararların geçerli olacağını kabul etmektedirler⁴⁹. Bir diğer görüş sahibi ise, YK üyelerinin tescil edilmiş olup olmamalarına göre ikili bir ayırım yapılması gerektiğini ifade etmekte; tescilin gerçekleşmemiş olması halinde, seçim kararına ilişkin geçersizliğin türü (yokluk, butlan, iptal kararı) ne olursa olsun, ilgili YK üyelerinin yaptıkları çağrının geçersiz ve alınan genel kurul kararlarının da yok hükmünde olduğunun kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir⁵⁰. Ancak yazar, bu geçersizliğin uzun süre sonra ileri sürülmesinin hukuk güvenliğini ihlal edebilecek olması endişesini dile getirerek, çağrının geçerli olup olmadığı hususunun, her seferinde somut olay şartlarının göz önünde bulundurulması suretiyle değerlendirilmesinin yerinde olacağını ifade etmiştir. Fakat, seçilen YK üyelerinin tescil edilmiş olması haline ilişkin olarak bir açıklama yapmamış; §121/2 AktG hükmünde olduğu üzere 6102 sayılı TTK'ya, tescil edilen YK üyelerinin, hukuka aykırı seçilmiş olsalar dahi genel kurulu toplantıya davete yetkili oldukları yönünde bir hüküm konulmasını önermiştir⁵¹. YK üyelerinin seçimi hakkındaki kararın iptal edilmesi halinde, çağrının geçersiz olacağını savunan bir diğer görüş sahibi ise, bu durumda genel kurul kararlarının yokluk veya butlanına neden olabilecek derecede bir hukuka aykırılığın değil, TTK m. 446/1-b uyarınca çağrıda usulsüzlük kapsamında değerlendirilmesi gereken bir aykırılığın gündeme geleceğini; dolayısıyla ilgili genel kurul kararlarının geçerliliği meselesinin, söz konusu hukuka aykırılık ile alınan karar arasında bir illiyet bağının olup olmasına göre çözülmesi gerektiğini belirtmiştir⁵².

Yüksek mahkemenin konuya ilişkin kararlarına bakılacak olduğunda ise, doktrinde olduğu üzere, çağrının geçerli kabul edilmesi yönünde bir yaklaşım sergilendiği görülmektedir. Bu bağlamda tespit edebildiğimiz kararların çoğu, geçersizliğin türü açısından seçim kararının *iptaline* ilişkindir. Yüksek

mahkeme ilgili kararlarında, sakat bir karar ile seçilmiş yönetim kurulunun, seçim kararının iptaline kadar iş başında kalabileceğine ve seçiminin iptaline ilişkin yargı kararının kesinleşmesinden önce ilgili YK tarafından yapılan çağrının geçerli olduğuna hükmetmiştir⁵³. Yüksek mahkeme daha yakın tarihli bir kararında ise "... yönetimin seçimine ilişkin kararın iptali ya da butlanı kararının kesinleşmesine kadar genel kurulu toplantıya çağrılarında bir usulsüzlük bulunmamaktadır. ..." demek suretiyle, bu görüşünü seçim kararının batıl olması halini de kapsar şekilde genişletmiştir⁵⁴. Seçimi yokluk yaptırımına tabi YK üyelerinin yaptığı çağrının akıbetini değerlendiren bir yüksek mahkeme kararına ise rastlanmamıştır.

Her ne kadar TTK'da -Alman hukukundan farklı olarak- seçimi sakat YK üyelerinin genel kurulu toplantıya çağırma yetkili olup olmadığı hususunda özel bir düzenleme yapılmamış olsa da, süresi dolmuş olan YK üyelerinin genel kurulu toplantıya çağırabileceğine ilişkin TTK m. 410/1 hükmü, kanaatimizce Türk kanun koyucusunun meseleye ilişkin *muhtemel bakış açısının* belirlenmesinde yol gösterebilecek bir düzenlemedir. Zira genel kurulu toplantıya çağrı yetkisi açısından bakıldığında, seçimi sakat YK üyeleri ile görev süresi bitmiş olan YK üyeleri -teorik olarak-benzer hukuki konumlara sahiptirler. Görev süresi bitmiş olan YK üyeleri, önceden sahip oldukları üyelik sıfatlarını ve dolayısıyla çağrı yetkilerini kaybetmişler⁵⁵; seçimi sakat YK üyeleri

⁵³ Y.11.HD, T. 06.07.1978, E. 1978/3158, K. 1978/3661 (Lexpera); Y.11.HD, T. 14.06.2001, E. 2001/3620, K. 2001/5424 (Lexpera).

⁵⁴ Y.23.HD, T. 14.9.2015, E. 2015/4261, K. 2015/5856 (Lexpera).

⁵⁵ Görev süresinin sona ermesiyle birlikte yönetim kurulu üyeliğinin kendiliğinden sona erip ermeyeceği hususu, eTTK zamanın olduğu gibi şu an da tartışmalı konular arasında yer almaktadır. Hakim görüş, görev süresinin sona ermesi ile birlikte üyelik sıfatının da kendiliğinden sona ereceği yönündedir. Bu yönde örneğin bkz.: **Teoman**, Ömer (1994) Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I Hukuki Mütalaalar, Kitap 3: 1984-1985, İstanbul, s. 134; **Moroğlu**, Erdoğan (2006), 'Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyeleri ile Denetçilerinin Görev Süreleri', Makaleler I, 3. Tıpkı Bası., İstanbul, Arkan, s. 400; **Bahtiyar**, Mehmet (2001) Anonim Ortaklık Anasözleşmesi, İstanbul, s. 182; **Kendigelen**, Abuzer (2006) Hukuki Mütalaalar, C. V (2003), Arkan, s. 142 vd.; **Akdağ Güney**, s. 36; **Kırca (Şehirali Çelik & Manavgat)**, C. I, s. 470; **Soykan**, İsmail Cem (2012) Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, İstanbul, s. 142; **Eminoğlu**, Cafer (2021), 'Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Sürelerinin Dolması Bağlamında Organ Yokluğu Sorunsalı', Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu -XXXIII, 13.12.2019, Ankara, BTHAE, s. 67 vd. Karş. **Çamoğlu (Pory & Tekinalp)**, 2021, N. 554, yazar, görev süresi dolan yönetim

⁴⁹ **Nomer**, s. 208; **Gürel**, s. 508 vd.

⁵⁰ **Narbay**, Şafak (2006), 'TTK Tasarısı'nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi' HPD, S. 7, s. 172.

⁵¹ **Narbay**, s. 172 vd. Aynı öneri için ayrıca bkz.: **Moroğlu**, 2017, s. 89.

⁵² **Çamurcu**, Emin (2020) 'Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptaline Bağlı Hukuki Sonuçlar' (Doktora), Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 149 vd.

ise seçim kararının sakatlığı sebebiyle ne üyelik sıfatına ne de çağrı yetkisine sahip olabilmışlerdir. Bu nedenle her iki halde de esasen şirket ile YK üyeleri arasındaki *organsal ilişki* ve dolayısıyla *çağrı yetkisi* bakımından özdeş bir hukuki durum söz konusudur: Zira iki durumda da taraflar arasında hukuken organsal bir ilişki (sona erme ya da hiç kurulama sebebiyle) bulunmamakta; buna bağlı olarak da çağrının yapılabilmesi noktasında bir yetkisizlik hali söz konusu olmaktadır. Nitekim TTK m. 410/1 düzenlemesi ile kanun koyucu, görev süresinin bitmiş olması sebebiyle üyelik sıfatının ve dolayısıyla çağrı yetkisinin kaybedilmiş olmasını, genel kurulun toplantıya çağrılması noktasında -çağrının geçerliliğini etkileyecek derecede- önemli bir hukuka aykırılık olarak görmediğini açık bir şekilde ifade etmiştir. Bu düzenlemeden yola çıkılacak olduğunda, genel kurulun toplantıya çağrılması bağlamında kanun koyucunun, YK üyelerinin hukuken üyelik sıfatına ve dolayısıyla çağrı yetkisine sahip olmamalarını, tek başına genel kurulun geçersizliği sonucunu doğuracak bir hukuka aykırılık olarak görmediği sonucuna varılabilecektir. Seçimi sakat YK üyelerinin çağrı yetkisi konusunda özel bir düzenleme yapılmamış olması, kanaatimce TTK m. 410/1'de ifade edilen çağrı yetkisinin sadece görev süresinin dolmuş olması haline özgü olduğu anlamına gelmemektedir⁵⁶. Zira kanun koyucunun *organsal konumu* ve dolayısıyla *çağrı yetkisi* hususunda aynı hukuki konumda

bulunan YK üyeleri arasında farklılık öngörmesini haklı kılan nesnel bir sebep bulunmamaktadır⁵⁷. Dolayısıyla, seçimi sakat YK üyelerinin genel kurulu toplantıya çağrıya yetkili olup olmadığı hususunda, kanun koyucunun TTK m. 410/1'de dile getirilen bakış açısı esas alınmalı ve söz konusu hüküm kıyasen uygulanmalıdır⁵⁸. Bu bağlamda, seçim kararının yokluk ya da butlan ile sakat olduğunun tespiti veya iptal kararının kesinleşmesi anına kadar, seçimi sakat YK üyeleri tarafından yapılan çağrının ve bunun üzerine yapılan genel kurul toplantısının geçerli olduğu kabul edilmelidir.

Nitekim Yargıtay da bir kararında, çağrı yetkisi konusunda görev süresinin bitmesi ile seçim kararının geçersizliği halleri arasında bir farklılık olmadığı, bunların aynı uygulamaya tabi tutulması gerektiği şeklinde anlaşılabilir bir ifadeye bulunmuştur:

*"... yönetim kurulunun görev süresi dolsa bile yenisi seçilene kadar görevleri devam ettiği gibi, yönetimin seçimine ilişkin kararın iptali ya da butlanı kararının kesinleşmesine kadar genel kurulu toplantıya çağrılmalarında bir usulsüzlük bulunmamaktadır. Görev süresinin bitmesi, seçimin iptaline ya da butlanına karar verilmesi, o yönetimin çağrısıyla toplanan genel kurulda alınan kararların salt bu nedenle iptali ya da butlanı sonucunu doğurmaz. ..."*⁵⁹

Ayrıca belirtmek gerekir ki, varılan bu sonuç kanun koyucunun bakış açısına uygun olduğu gibi, menfaatler dengesinin sağlanması açısından da en uygun çözüm tarzıdır. Şöyle ki, yukarıdaki başlıklar⁶⁰ altında ayrıntılı olarak açıkladığı üzere, Türk

kurulu üyelerinin üyelik sıfatlarının sona ereceği görüşünü savunmakla beraber, söz konusu kişilerin yeni üyelerin seçilmesi amacıyla yönelik işlemler ile ortaklığın varlığını sürdürmesi için gerekli ve acil işlerin yapılması ile sınırlı olmak üzere görevlerinin devam edeceğini ifade etmektedir. Görev süreleri dolan yönetim kurulu üyelerinin görev ve yetkilerinin, yenileri seçilene kadar bir sınırlanma olmaksızın devam edeceği yönündeki görüş için ise bkz.: **Alışkan**, Murat (2021), 'Görev Süresi Dolan Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkilerinin Devam Etmesi', Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu - XXXIII, 13.12.2019, Ankara, BTHAE, s. 30 vd.

⁵⁶ TTK m 410/1'in dar yorumlanması gerektiği yönünde bkz.: **Şener**, s. 467. Ancak yazar, seçimine ilişkin genel kurul kararının kesin bir hükümle geçersizliği *tespit edilmiş* yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağırmasının olanaksız olduğunu belirtmekte; söz konusu geçersizliğin henüz mahkeme kararı ile *tespit edilmeden önceki* duruma ilişkin olarak ise bir yorum yapmamaktadır. TTK m. 410/1 düzenlemesinin, seçimine ilişkin GK kararı sonradan kesin hükümle geçersiz hale gelen YK tarafından yapılmış olan davetin geçerliliği hususuna açıklık getirmemiş olması dolayısıyla eksik olduğu yönünde bkz.: **Bahtiyar**, Ortaklıklar Hukuku, s. 142.

⁵⁷ Kanun koyucunun, TTK m. 410/1 lafzını görev süresi sona eren YK üyesi ile sınırlandırmış olmasının muhtemel sebebinin, 6102 sayılı TTK öncesinde yapılan tartışmaların daha çok bu husus üzerinde yoğunlaşması olabileceği yönündeki -haklı- görüş için bkz.: **Gürel**, s. 514 vd.

⁵⁸ Benzer şekilde bkz.: **Üçışık&Çelik**, s. 238: "Yönetim kurulu üyelerinin görev süresi dolmuş olsa bile, genel kurulu toplantıya çağrılacağı, TTK'da açıkça öngörüldüğünden, seçimlerine dair genel kurul kararı aleyhine açılan iptal, yahut butlanın tespiti davası devam eden yönetim kurulu üyeleri tarafından yapılan davetin de geçerli olduğunun kabulü gerekir..."; TTK m. 410/1'in seçimi iptal edilen, batıl veya yok hükmünde olan yönetim kurulu üyelerine de kıyasen uygulanabileceği yönünde ayrıca bkz.: **Gürel**, s. 513 vd.

⁵⁹ Y.23.HD, T. 14.9.2015, E. 2015/4261, K. 2015/5856 (Lexpera).

⁶⁰ Bkz.: II. ve IV.

anonim ortaklılar hukukunda, şirket içinde meydana gelen hukuka aykırılıkların şirketin dış sahasına, yani üçüncü kişilerle olan ilişkilerine sirayet etmesinin olabildiğince önlenmesi; bu bağlamda işlem güvenliğinin sağlanması temeline dayalı bir sistem benimsenmiştir (TTK m. 373/2, 371/3 ve 371/4). İlgili hukuka aykırılıkların şirket içi sonuçları açısından ise böyle bir koruma kalkanı bulunmamaktadır⁶¹. Nitekim seçimi sakat YK üyelerince yapılan çağrının geçerliliği hususunda TTK m. 410/1 hükmünden yararlanılmaması durumunda, meselenin iç ilişki-dış ilişki ayrımı dikkate alınarak değerlendirilmesi gerekecektir. Ne var ki, yönetim kurulunun eylemleri (karar ya da işlem), işin niteliği gereği bazı durumlarda hem iç ilişkide hem de dış ilişkide sonuç doğurabilme, yani çok yönlü etki gösterme potansiyeline sahiptirler. Genel kurulun toplantıya çağrılmasına ilişkin YK kararı da, esasen tam olarak böyle bir karardır. Zira her ne kadar toplantı kararı ve çağrısı, ilk etapta yalnızca şirket içi ilişkiyi ilgilendiriyor gibi görünse de, çağrı üzerine gerçekleşen genel kurulda üçüncü kişilerle işlem yapılması sonucunu doğuran bir karar alınması halinde; toplantı kararı -dolaylı da olsa- dış ilişkide hukuki sonuç doğuracaktır. Örneğin, sakat bir karar ile seçilen YK tarafından yapılan çağrı neticesinde toplanan genel kurulda şirketin önemli miktarda malvarlığının satışı yönünde karar alınmış olması halinde, toplantı kararı dolaylı olarak dış ilişkiye de yansımış olacaktır. Bu sebeple toplantı kararı bazı hallerde, bir yönüyle iç ilişkiyi (*doğrudan etki*) diğer yönüyle dış ilişkiyi (*dolaylı etki*) ilgilendiren bir YK kararıdır. Nitekim bu yönüyle ele alınacak olduğunda, toplantıya çağrı kararının -yalnızca- iç ilişkiyi ilgilendirdiğini, dolayısıyla çağrı kararının ve buna bağlı olarak genel kurul kararlarının geçersiz olması gerektiğini ileri sürmek gerçekçi bir yaklaşım olmayacağı gibi; ilgili genel kurulda alınan karara dayanılarak üçüncü kişilerle hukuki ilişkiye girilmiş olması halinde, işlem güvenliğinin korunması açısından kanunda öngörülen koruma kalkanının da uygulama dışı kalmasına neden olacaktır. Oysaki, TTK m. 373/2, 371/3 ve 371/4 düzenlemeleri ile korunan menfaat dikkate alındığında, seçimi sakat YK üyeleri tarafından yapılan çağrı üzerine toplanan genel kurulda alınan kararlara istinaden şirket ile işlem yapan üçüncü kişilerin de, söz konu-

su koruma kapsamına dahil olmaları gerekmektedir. Diğer yandan, genel kurul kararlarının uygulanmaya başlanması halinde iç ilişkide de -çoğu zaman zincirleme sonuç doğuran- birden fazla hukuki işlemin vücut bulacağı ve -alınan kararın niteliğine göre- pay sahipleri başta olmak üzere, diğer ilgili kişilerin de iç ilişkide gerçekleşen işlemlerin geçerliliğine olan güveninin aynı şekilde korunmaya muhtaç olduğu göz ardı edilmemelidir. Nitekim menfaatler dengesi açısından bakılacak olduğunda, iç ilişkide de genel kurul kararlarından etkilenen kişilerin menfaatlere üstünlük tanınması gerektiği ve çağrıyı yapan YK üyelerinin seçimine ilişkin karardaki sakatlığın, tek başına tüm genel kurul kararlarının geçersizliği sonucunu doğuracak bir hukuka aykırılık olarak görülmemesi gerektiği söylenebilecektir. Dolayısıyla, meselenin kanun koyucunun TTK m. 410/1 hükmü ile dile getirmiş olduğu bakış açısından yola çıkılarak çözülmesi; bu bağlamda -türünden bağımsız olarak- hukuken sakat bir karar ile seçilen YK üyelerince yapılan toplantı çağrısının geçerli olduğunun kabul edilmesi, hem dış ilişki hem de iç ilişki açısından duruma en uygun çözüm tarzı olacaktır.

VI. ALMAN HUKUKUNA ÖZGÜ BİR YAKLAŞIM: SAKAT ORGAN DOKTRİNİ (“DIE LEHRE VOM FEHLERHAFTEN ORGAN”)

Hukuken sakat bir karar ile seçilen ve fiili olarak görevini icra etmeye başlamış olan bir organın hukuki durumu ve yaptığı eylemlerin (karar, işlem) geçerliliği hususu, Alman şirketler hukukunun tartışılan konuları arasında yer almaktadır. Tartışmanın konusunu ana hatlarıyla, Alman hukukunda genel kabul görmüş olan *Sakat Şirket Doktrininin* (“*Die Lehre der fehlerhaften Gesellschaft*”), hukuken sakat bir karar ile seçilmiş olan şirket organları tarafından yapılan işlemler hakkında da uygulanıp uygulanamayacağı hususu oluşturmaktadır⁶².

Kısaca açıklamak gerekirse *Sakat Şirket Doktrini*, şirketin hukuken sakat bir hukuki işlem neticesinde kurulmuş olması halinde, hükümsüzlüğün yalnızca geleceğe etkili (*ex nunc*) olacak şekilde sonuç doğurması ve böylece o ana kadar yapılan işlemlerin geçerli olması gerektiği yönünde kabul edilen, Alman şirketler hukukunun temel prensiplerinden

⁶¹ Bkz.: III.

⁶² Söz konusu tartışmaya ilişkin ayrıntılı açıklama için birçokları yerine bkz.: **Sajnovits**, s. 291 vd.

birisidir⁶³. Söz konusu prensip, hukuk hayatında bir kez -görünüşte de olsa- varlık kazanmış olan organizasyonel bir yapının/şirketin, bir anda ortadan kaldırılmasının o ana kadar yapılan işlemlerin geriye döndürülmesi bağlamında birçok problemi beraberinde getireceği ve mevcut hukuk kurallarının söz konusu problemlerin dengeli ve hakkaniyete uygun bir şekilde bütünüyle çözümü noktasında yeterli olmayacağı görüşüne dayanmaktadır⁶⁴. Zira kurulmaları ile birlikte bağımsız bir hukuki varlık olarak hukuk sahnesine çıkan şirketler, gerek iç gerekse dış ilişkide hak ve borç doğuran sayısız hukuki işleme imza atarlar ve bu işlemlerin genel hukuk kuralları çerçevesinde geriye dönük olarak ortadan kaldırılması, hem iç hem de dış ilişkide çözümü zor problemlerin doğuma neden olur⁶⁵. İşte hükümsüzlüğün ortaya çıktığı ana kadar yapılan işlemlerin geriye yönelik olarak tasfiyesinin beraberinde getirdiği zorlukların önlenmesi; bunun yanı sıra hem şirket bütünlüğünün (*Bestandsschutz*) hem de üçüncü kişilerin korunması bağlamında işlem güvenliğinin (*Verkehrsschutz*) sağlanması amacıyla, Alman hukukunda *sakat şirket doktrini* geliştirilmiştir⁶⁶. Nitekim söz konusu doktrinin Alman anonim ortaklıklar hukukundaki en önemli yansımasını, şirket kuruluşundaki hukuki sakatlıklara ilişkin §§275-277 AktG düzenlemeleri oluşturmaktadır⁶⁷. Buna göre, §275/1 AktG hükmünde belirtilen sebeplerden ötürü şirketin hükümsüzlüğüne karar verilmesi halinde, bu karar geçmişe değil, geleceğe etkili olacak; bir başka deyişle söz konusu hükümsüzlük kararı şirketi

baştan itibaren ortadan kaldırmayacak, yalnızca şirketin geleceğe yönelik olarak tasfiye edilmesi sonucunu doğuracaktır (§277 AktG)⁶⁸. Tasfiye öncesinde (ve sırasında) ise, şirketin hukuken geçerli bir şirket olduğu kabul edilecek ve gerek iç gerekse dış ilişkide o ana kadar yapılan işlemlerin ve alınan kararların tümü geçerliliğini koruyacaktır⁶⁹.

İşte *sakat organ doktrini*, esas itibariyle *sakat şirket doktrini* ile ilişkilendirilen⁷⁰ ve *sakat şirket doktrini* kapsamında kabul edilen prensiplerin, şirket organlarının sakat bir karar ile seçilmesi halinde de uygulanması gerektiğini savunan hukukçular tarafından geliştirilen, Alman hukukuna özgü bir teoridir⁷¹. Söz konusu doktrinin savunucuları, sakat şirket doktrininin oluşumunu gerekli kılan gerekçelerin ve bu bağlamda dile getirilen ihtiyaçların, şirket organlarının sakat bir karar ile seçilmiş olmaları halinde de aynen geçerli olduğunu ileri sürerler⁷². Bu bağlamda özetle, tek ya da iki taraflı hukuki işlemlerin hükümsüzlüğü halinde uygulanan genel hükümlerin, tıpkı şirket kuruluşunda olduğu üzere, şirket organlarını belirleyen işlemlerin ve özellikle uygulanmaya başlanmış olan korporatif işlemlerin hükümsüzlüğü halinde de uygulanma kabiliyetine sahip olmadıkları belirtilmektedir⁷³. Bunun yanı sıra, her ne kadar genel olarak *görünüşe güven* ve *sicile güven ilkeleri* (§15/3 HGB) çerçevesinde -dış ilişkide- iyiniyetli üçüncü kişiler korunacak olsa da, benzer bir korumanın iç ilişki açısından söz konusu

⁶³ Söz konusu doktrine ilişkin ayrıntılı açıklama için birçokları yerine bkz.: **Schmidt**, Karsten (1986), „Fehlerhafte Gesellschaft“ und allgemeines Verbandsrecht - Grundlagen und Grenzen eines verbandsrechtlichen Instituts' Archiv für die civilistische Praxis 186, s. 421 vd.; **Schäfer**, Carsten (2002) Die Lehre vom fehlerhaften Verband, Tübingen, Mohr Siebeck, s. 137 vd.

⁶⁴ **Schäfer**, s. 89 vd., 142; **Schmidt**, Karsten (2002) Gesellschaftsrecht, 4. Basi, Carl Heymanns, §6 II; **Windbichler**, Christine (2017) Gesellschaftsrecht, 24. Basi, München, C.H. BECK, §12, N. 11.

⁶⁵ **Windbichler**, §12, N. 11; **Grunewald**, Barbara (2017) Gesellschaftsrecht, 10. Basi, Tübingen, Mohr Siebeck, §1, N. 170; **Göbbel**, s. 47 vd.

⁶⁶ **Windbichler**, §12, N. 11 ve §26, N. 19; **Lieder**, Jan (2014), 'Die Rechtsstellung von Aufsichtsratsmitgliedern bei fehlerhafter Wahl' ZHR 178, s. 290; **Göbbel**, s. 48 ve dn. 261'de anılan literatür.

⁶⁷ **Koch**, §275, N. 3 vd.; **Bachmann**, Gregor (2022) beck-online. GROSSKOMMENTAR, Hrsg: Spindler/Stilz (Stand: 01.10.2022), §275, N. 3.

⁶⁸ Birçokları yerine bkz.: **Windbichler**, §26, N. 19 vd.

⁶⁹ **Göbbel**, s. 51.

⁷⁰ Alman öğretilinde sakat organ doktrininin dogmatik temellerinin ve bu bağlamda sakat şirket doktrini ile olan ilişkisinin belirlenmesi bağlamında farklı görüşlerin benimsenmiş olduğunu özellikle belirtelim. Söz konusu görüşlere ilişkin ayrıntılı açıklama için bkz.: **Göbbel**, s. 190 vd.

⁷¹ **Bayer**, Walter & **Lieder**, Jan (2012), 'Die Lehre vom fehlerhaften Bestellungsverhältnis - Ein Beitrag zur Institutionenbildung im Gesellschaftsrecht aus Anlass des HVB/UniCredit-Beschlusses des II. Zivilsenats des BGH vom 27. 9. 2011' NZG, s. 2; **Lieder**, s. 291; **Koch**, §84, N. 12 vd. ve orada anılan diğer literatür. Ancak belirtelim ki, Alman doktrinde son zamanlarda sakat organ doktrininin, şirketin hareket kabiliyetini sağlamayı amaçlayan *bağımsız* bir ilke olduğu savunan görüşler de bulunmaktadır. Bu yönde **Göbbel**, s. 198 vd.

⁷² Sakat organ doktrininin, dogmatik açıdan sakat şirket doktrini tarafından temel alınan düşünce tarzına dayandığı yönünde bkz.: **Bayer & Lieder**, s. 2; **Lieder**, s. 291 vd.

⁷³ **Bayer & Lieder**, s. 2; **Lieder**, s. 291 vd.

olmamasının kabul edilebilir bir durum olmadığı; zira gerek pay sahiplerinin gerekse diğer ilgililerin en az üçüncü kişiler kadar yapılan işlemlerin geçerliliğine olan güvenlerinin korunması gerektiği ifade edilmektedir⁷⁴. Ayrıca, iyiniyetli olma şartı dolayısıyla, dış ilişkide amaçlanan korumanın dahi bazı halde sağlanamayabileceği dile getirilmektedir⁷⁵. Diğer yandan, YK üyeleri tarafından yapılan işlemlerin etkisi açısından iç-ilişki dış-ilişki ayrımı yapmanın çoğu zaman mümkün olmayacağı; bu mümkün olsa dahi yapılan işlemlerin iç ilişkide geriye yönelik olarak tasfiyesinin birçok zorluğu beraberinde getireceği de özellikle ifade edilmektedir⁷⁶. Dolayısıyla sakat organ doktrini taraftarlarınca, sakat şirket doktrini ile benimsenen ilkelerin burada da uygulanmasının uygun olacağı; bu bağlamda sakat bir karar ile seçilmiş olan organ tarafından yapılan işlemlerin hem dış ilişki hem de iç ilişki açısından geçerli olarak kabul edilmesi ve hükümsüzlüğün yalnızca ileri yönelik (*ex nunc*) olarak etki etmesi gerektiği ifade edilmektedir⁷⁷. Teori taraftarlarına göre seçimi sakat organ, hükümsüzlüğün mahkeme kararı ile tespiti anına kadar olan süre zarfında, hukuken geçerli bir karar ile seçilmiş olan organ ile aynı hukuki konuma sahip olmalıdır⁷⁸.

Ancak, her ne kadar söz konusu doktrin giderek daha fazla taraftar bulsa da, Federal Mahkeme tarafından kuşkuyla karşılandığı gibi⁷⁹; meselenin genel hükümler kapsamında çözümünün mümkün olduğu, dolayısıyla böyle bir uygulamaya gerek olmadığı gerekçesiyle, doktrinin bir kısmı tarafından da reddedilmektedir⁸⁰.

VII. SAKAT ORGAN DOKTRİNİNİN TÜRK HUKUKUNDA UYGULANABİLİRLİĞİ

Türk hukukuna bakılacak olduğunda, *sakat şirket doktrininin* Türk anonim ortaklıklar hukukuna yabancı olmadığı, bilakis TTK m. 353 hükmünde

karşılık bulduğu rahatlıkla görülecektir. Zira sakat şirket doktrininin anonim ortaklıklar alanındaki yansımaları oluşturan §277 AktG hükmünde olduğu üzere, TTK m. 353 hükmünde de, kuruluştaki meydana gelen hukuka aykırılıkların şirketin geriye etkili (*ex-tunc*) ortadan kaldırılmasına neden olmayacağı, hükümsüzlüğün ancak ileriye etkili (*ex-nunc*) sonuç doğuracağı açık bir şekilde düzenlenmiştir (TTK m. 353/1). Madde gerekçesinde de belirtildiği üzere söz konusu düzenlemenin amacı, hukuki sakatlığın tespiti anına kadar şirket bütünlüğünün korunması ve işlem güvenliğinin sağlanmasıdır. Dolayısıyla Türk kanun koyucusu, TTK m. 353 hükmü ile yokluk ya da butlan ile sakat olan bir hukuki işlemin geriye etkili olarak ortadan kalkacağı yönündeki genel kurala, anonim şirketin kuruluş işlemleri açısından bir istisna getirmiş ve hukuki sakatlığın türünden bağımsız olarak hükümsüzlüğün ancak ileriye etkili olacağı kuralını benimsemiştir. Dolayısıyla TTK m. 353 düzenlemesi, Alman hukukunda genel kabul gören *sakat şirket doktrini* ve bunun anonim ortaklıklar alanındaki yansımaları oluşturan §§275-277 AktG düzenlemeleri ile paralellik içermektedir.

Nitekim, kuruluş aşamasındaki sakatlıklar sebebiyle verilen hükümsüzlük kararın geçmişe değil geleceğe yönelik etki doğuracağını düzenleyen TTK m. 353 hükmünün ihdas ediliş amacı göz önünde bulundurulacak olduğunda, söz konusu hüküm ile kabul edilen prensiplerin, yönetim organının belirlenmesine ilişkin kararın sakatlığı halini de kapsar şekilde uygulanması görüşü savunulabilecektir⁸¹. Zira, bir önceki başlık altında sakat organ doktrini taraftarlarınca belirtilen gerekçeler, Türk hukuku açısından da aynen geçerlidir. Dolayısıyla, -çalışmanın kapsamı dolayısıyla ayrıntılarına girmek mümkün olmadığı için- bu aşamada şunu belirtmekle yetinelim: TTK m. 353 hükmü ile kabul edilen ilkelerin, YK üyelerinin seçimine ilişkin kararın hükümsüzlüğü halini de kapsar şekilde uygulanması, daha önceki başlıklarda ifade edilen birçok belirsizliğin ve özellikle işlemlerin iç ilişkide geriye dönük tasfiyesinin beraberinde getireceği zorlukların giderilmesi, ayrıca iç ilişkide ilgililerin menfaatlerinin korunması bağlamında olumlu sonuçlar doğuracaktır.

⁷⁴ **Lieder**, s. 291.

⁷⁵ **Koch**, §84, N. 13.

⁷⁶ **Lieder**, s. 291; **Koch**, §84, N. 13.

⁷⁷ **Bayer & Lieder**, s. 2 vd.; **Lieder**, s. 291 vd.; **Koch**, §84, N. 13.

⁷⁸ **Bayer & Lieder**, s. 5; **Lieder**, s. 320.

⁷⁹ Özellikle bkz.: BGH, 19.02.2013-II ZR 56/12 (BGHZ 196, 195).

⁸⁰ Sakat organ doktrinine eleştirel yaklaşan ayrıntılı bir çalışma için birçokları yerine bkz.: **Sajnovits**, s. 291 vd.

⁸¹ Seçimi sakat yönetim kurulunun genel kurulu toplantıya çağrı yetkisi ile sınırlı olmak üzere, TTK m. 353/1'in kıyasen uygulanabileceği yönünde bkz.: **Gürel**, s. 519.

VIII. SONUÇ

- (i) TTK m. 373/2 uyarınca, YK üyesinin seçimi hukuken sakat bir karara dayanıyor olsa dahi, temsil yetkisinin tescilinin gerçekleşmiş olması halinde, şirket ilgili YK üyesinin tescilden sonra üçüncü kişiler ile şirket adına yaptığı işlemlerle bağlı olacaktır. Bunun tek istisnası, işlemi yapan üçüncü kişinin sakatlığı biliyor olması ve bunun şirket tarafından ispat edilmiş olmasıdır. Söz konusu düzenleme esas itibarıyla, şirketi temsile yetkili kişi hususunda tescil ile yaratılmış olan hukuki görünüşe olan güveni koruyan; bu bağlamda görünüşe güven ilkesini anonim ortaklığın dış ilişkileri açısından kanuni temele kavuşturan bir hükümdür. Ancak hukuki görünüşün tescil dışında başka vasıtalarla yaratılması, açık ya da örtülü bir şekilde ilgili kişinin temsile yetkili YK üyesi olduğu yönünde bir izlenim uyandırılmış olması da mümkündür. Böyle bir durumda, her ne kadar temsil yetkisinin tescili henüz gerçekleşmiş olmasa da, tescilden önce yapılan işlemler genel ilke, yani görünüşe güven ilkesi kapsamında korunacaktır. Zira TTK m. 373/2 hükmü, görünüşe güvenin korunacağı yönündeki temel ilkenin uygulanma alanını yalnızca temsil yetkisinin tescil edilmiş olması haline indirgeyen; başka bir ifadeyle, işlem güvenliğini tescilin gerçekleşmiş olması şartına bağlamak suretiyle, hukuki görünüşe güvenin korunacağı yönündeki temel ilkenin uygulanma alanını şirket lehine sınırlandıran bir düzenleme olarak kabul edilemez.
- (ii) Sakat bir karar ile seçilen YK üyesinin katılımı ile alınan kararların geçerliliği meselesi, ilgili YK üyesinin kararın alınmasında etkili olup olmadığına göre belirlenmelidir. Bu çerçevede, seçimine ilişkin kararın hükümsüz olduğu tespit edilmiş olan bir üyenin toplantıya katılımı olmaksızın, kanuna uygun olarak alınmış olan bir YK kararı geçerli olacaktır. İlgili üyenin/üyelerin toplantıya katılmış olması halinde ise, etki prensibi göz önünde bulundurularak bir sonuca varılmalıdır. Buna göre, sakat bir karar ile seçilmiş olan YK üyesinin/üyelerinin katılımıyla bir karar alınmışsa ve bu kişinin/kişilerin kararın alınmasındaki etkisi belirleyici olmuşsa, bu durumda alınan kararın hükümsüz olduğu; aksi halde ise kararın geçerli olduğu kabul edilmelidir.
- (iii) Seçimi sakat YK üyesinin, kararın alınmasında etkili olması nedeniyle hükümsüz olan bir YK kararına dayanılarak iyiniyetli üçüncü kişilerle yapılan işlemlerde ise şirketin, yapılan işlemler ile bağlı olduğu kabul edilmelidir. Zira bu, Türk anonim şirketler hukukunda, şirket içi hukuka aykırılıkların şirketin dış sahasına sirayet etmesinin önlenmesi, yani şirketin dış dünya ile olan temaslarında işlem güvenliğinin şirket menfaatine üstün tutulması yönünde benimsenmiş olan genel ilkenin bir sonucudur (TTK m. 373/2, 371/3 ve 371/4).
- (iv) Seçimi sakat YK üyelerinin genel kurulu toplantıya çağırma yetkili olup olmadığı hususu, Türk hukukunun tartışmalı konuları arasında yer almakta olup; bu bağlamda çoğunlukla hukuk güvenliğinin sağlanması düşüncesiyle hareket edildiği ve -hükümsüzlüğün türü açısından farklı değerlendirmeler yapılmakla beraber- çağırmanın geçerli kabul edilmesi yönünde bir eğilim olduğu görülmektedir. Kanaatimce meselenin, kanun koyucunun TTK m. 410/1 hükmü ile dile getirmiş olduğu bakış açısından yola çıkılarak çözülmesi yerinde olup; bu bağlamda türünden bağımsız olarak- hukuken sakat bir karar ile seçilen YK üyelerince yapılan toplantı çağırısı geçerli kabul edilmelidir. Zira bu, hem iç ilişki hem de dış ilişki açısından menfaatler dengesine en uygun çözüm tarzı olacaktır.
- (v) Alman doktrininde *Sakat Organ Doktrini* ("Die Lehre vom fehlerhaften Organ") adı altında geliştirilmiş olan doktrinel bir yaklaşım, kuruluş işlemlerinden kaynaklanan hükümsüzlüğün şirketi ancak ileriye etkili olacak şekilde ortadan kaldıracığı yönünde genel kabul görmüş olan prensibin (*Sakat Şirket Doktrini*, §§275-277 AktG), sakat bir karar ile seçilen ve fiili olarak görevini icra etmeye başlamış olan bir organın hukuki durumu ve yaptığı işlemler açısından da uygulanması gerektiğini savunmaktadır. Zira söz konusu görüş taraftarlarına göre, sakat şirket doktrininin oluşumunu gerekli kılan gerekçeler ve bu bağlamda dile getirilen ihtiyaçlar, şirket

organlarının sakat bir karar ile seçilmiş olmaları halinde de aynen geçerlidir. Dolayısıyla sakat organ doktrini taraftarlarınca, sakat bir karar ile seçilmiş olan organ tarafından yapılan işlemlerin hem dış ilişki hem de iç ilişki açısından geçerli olarak kabul edilmesi ve hükümsüzlüğün yalnızca ileri yönelik (*ex nunc*) etki etmesi gerektiği ifade edilmektedir. Nitekim Türk hukuku açısından değerlendirilecek olduğunda, söz konusu sakat organ doktrininin TTK m. 353 dü-

zenlemesi temelinde Türk hukuku açısından da savunulabilir olduğu söylenebilecektir. Bu bağlamda, kuruluşta meydana gelen hukuka aykırılıkların şirketin geriye etkili (*ex-tunc*) ortadan kaldırılmasına neden olmayacağı, hükümsüzlüğün ancak ileriye etkili (*ex-nunc*) sonuç doğuracağı yönündeki TTK m. 353/1 düzenlemesinin, sakat bir karar ile seçilmiş olan organ tarafından yapılan işlemler açısından da kıyasen uygulanması görüşü ileri sürülebilecektir.

KAYNAKÇA

- Akdağ Güney**, Necla (2016) 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirket Yönetim Kurulu, 2. Bası, İstanbul, Vedat.
- Alışkan**, Murat (2021), 'Görev Süresi Dolan Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkilerinin Devam Etmesi', Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu - XXXIII, 13.12.2019, Ankara, BTHAE, s. 9-50.
- Antalya**, Gökhan (2015) Borçlar Hukuku Genel Hükümler C. I, İstanbul, Seçkin.
- Arslanlı**, Halil (1960) Anonim Şirketler, C. II-III, Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İstanbul, Fakülte-ler Matbaası.
- Ayhan**, Rıza & **Çağlar**, Hayrettin & **Özdamar**, Mehmet (2022) Şirketler Hukuku Genel Esaslar, 4. Bası, Ankara, Yetkin.
- Bachmann**, Gregor (2022) beck-online. GROSSKOMMENTAR, Hrsg: Spindler/Stilz (Stand: 01.10.2022).
- Bahtiyar**, Mehmet (2001) Anonim Ortaklık Anasözleşmesi, İstanbul.
- Bahtiyar**, Mehmet (2022) Ortaklıklar Hukuku, Güncellenmiş 16. Bası, İstanbul, Beta. (Atif: Bahtiyar, Ortaklıklar Hukuku).
- Bayer**, Walter & **Lieder**, Jan (2012), 'Die Lehre vom fehlerhaften Bestellungenverhältnis - Ein Beitrag zur Institutionenbildung im Gesellschaftsrecht aus Anlass des HVB/UniCredit-Beschlusses des II. Zivilsenats des BGH vom 27. 9. 2011' NZG, s. 1-9.
- Bilgili**, Fatih & **Demirkapı**, Ertan (2013) Şirketler Hukuku, 9. Bası, Bursa, Dora.
- Böckli**, Peter (2009) Schweizer Aktienrecht, 4. Bası, Schulthess.
- Butzke**, Volker (2017) Aktiengesetz: Grosskommentar, §§118-130, Band. 7/1, 5. Bası, De Gruyter.
- Çamurcu**, Emin (2020) 'Anonim Ortaklık Genel Kurul Kararlarının İptaline Bağlanan Hukuki Sonuçlar' (Doktora), Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Canaris**, Claus-Wilhelm (1971) Die Vertrauenshaftung im Deutschen Privatrecht, München, Beck.
- Eminoğlu**, Cafer (2021), 'Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Görev Sürelerinin Dolması Bağlamında Organ Yokluğu Sorunsalı', Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu - XXXIII, 13.12.2019, Ankara, BTHAE, s. 51-82.
- Eren**, Fikret & **Dönmez**, Ünsal (2022) Eren Borçlar Hukuku Şerhi, C. I, (m. 1-48), Ankara, Yetkin.
- Fleischer**, Holger (2023) beck-online. GROSSKOMMENTAR, Hrsg: Spindler/Stilz (Stand: 01.04.2023).
- Göbbel**, Vincent (2018) Die Lehre vom fehlerhaften Organ, Tübingen, Mohr Siebeck.
- Grunewald**, Barbara (2017) Gesellschaftsrecht, 10. Bası, Tübingen, Mohr Siebeck.
- Gürel**, Murat, 'Seçimi Sakat Olan Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Limited Şirket Müdürlerinin Genel Kurulu Toplantıya Çağrı Yetkisi Var mıdır?': Kırca, İsmail & Şit İmamoğlu, Başak & Gürel, Murat & Tekin, Ufuk & Bektaş, İbrahim & Yener, Merve İrem (Editörler) (2019) Prof. Dr. Sabih ARKAN'a ARMAĞAN, İstanbul, Onikilevha, s. 487-526.
- İmregün**, Oğuz, 'Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Pay Sahiplerinin İptal Davası Açma Hakkı': (1995) Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan, İstanbul, Mitos Yayınları, s. 127-137.
- Kayar**, İsmail (2005) 'TTK Tasarısının Ticaret Sicili, Ticari Defterler ve Cari Hesap Hükümlerinin Değerlendirilmesi' YÜHFD, TTK Tasarısı Sempozyumu (27-28 Mayıs 2005), S. 1, C. II, s. 353-382.
- Kendigelen**, Abuzer (2006) Hukuki Mütalaalar, C. V (2003), İstanbul, Arıkan.
- Kırca**, İsmail, 'Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği Seçimine İlişkin Kararın Hükümsüzlüğü': Ülgen, Hüseyin & Kaya, Arslan & Okutan Nilsson, Gül (Editörler) (2003) Bilgi Toplumunda Hukuk - Ünal Tekinalp'e Armağan, C. I, İstanbul, Beta, s. 495-506.
- Kırca**, İsmail & **Şehirali Çelik**, Feyzan Hayal & **Manavgat**, Çağlar (2013) Anonim Şirketler Hukuku, C. I, Ankara, BTHAE.
- Kırca**, İsmail & **Şehirali Çelik**, Feyzan Hayal & **Manavgat**, Çağlar (2016) Anonim Şirketler Hukuku C.2/2 - Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Ankara, BTHAE.
- Koch**, Jens (2023) Aktiengesetz: AktG, 17. Bası, C.H. BECK.
- Korkut**, Ömer (2012) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Butlanı, Adana, Karahan Kitabevi.
- Kubis**, Dietmar (2022) Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, Band 3: §§118-178, 5. Bası, München, C.H. BECK.
- Kunz**, Peter V. (2015), 'Erfolgreiche Anfechtungen von Wahlen in den Verwaltungsrat: Gibt es eine reflexive Rückwirkung?' Jusletter 29. (http://www.iwr.unibe.ch/ueber_uns/prof_dr_peter_v_kunz/e163474/e192613/e192616/files256514/2015_06_29_Erfolgreiche-Anfechtung_Jusletter.pdf).
- Kuru**, Özge (2022) Anonim Şirketlerde Temsil ve Temsil Yetkisinin Devri, İstanbul, Onikilevha.

- Lieder**, Jan (2014), 'Die Rechtsstellung von Aufsichtsratsmitgliedern bei fehlerhafter Wahl' ZHR 178, s. 282-325.
- Messer**, Rémy (2013) Rückwirkung im Gesellschaftsrecht - Eine Untersuchung der Rückwirkung von Rechtsfolgen am Beispiel der Aktiengesellschaft unter Ausschluss von Aspekten des intertemporalen Rechts, Bern, Stämpfli.
- Moroğlu**, Erdoğan (1993) Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, 2. Bası, Ankara, BHA. (Atıf: Moroğlu, 1993).
- Moroğlu**, Erdoğan (2017) Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, Güncellenmiş ve Genişletilmiş 8. Bası, İstanbul, Onikilevha. (Atıf: Moroğlu, 2017).
- Moroğlu**, Erdoğan (2006) 'Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyeleri ile Denetçilerinin Görev Süreleri', Makaleler I, 3. Tıpkı Bası., İstanbul, Arıkan.
- Narbay**, Şafak (2006), 'TTK Tasarısı'nda Anonim Ortaklık Genel Kurulunu Toplantıya Davete Yetkili ve Görevli Olanlara İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi' HPD, S. 7, s. 168-181.
- Nomer**, Halûk N. (2008) Kişi Birliklerinde Genel Kurul Kararlarının Geçersizliğine İlişkin Temel Esaslar, İstanbul, Beta.
- Oğuzman**, M. Kemal & **Öz**, Turgut (2020) Borçlar Hukuku Genel Hükümler, C. 1, 18. Bası, İstanbul, Vedat.
- Poroy**, Reha & **Tekinalp**, Ünal & **Çamoğlu**, Ersin (2010) Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Güncelleştirilmiş 12. Bası, İstanbul, Vedat.
- Poroy**, Reha & **Tekinalp**, Ünal & **Çamoğlu**, Ersin (2021) Ortaklıklar Hukuku I, 15. Bası, İstanbul, Vedat.
- Pulaşlı**, Hasan (2022) Şirketler Hukuku Şerhi, C. II, Tamamen Yenilenmiş ve Genişletilmiş 4. Bası, Ankara, Adalet.
- Rieckers**, Oliver (2022) beck-online. GROSSKOMMENTAR, Hrsg: Spindler/Stilz.
- Sajnovits**, Alexander (2022), 'Das fehlerhaft bestellte Organmitglied im Rechtsverkehr' ZHR 186, s. 290-324.
- Schäfer**, Carsten (2002) Die Lehre vom fehlerhaften Verband, Tübingen, Mohr Siebeck.
- Schmidt**, Karsten (1986), '„Fehlerhafte Gesellschaft" und allgemeines Verbandsrecht - Grundlagen und Grenzen eines verbandsrechtlichen Instituts' Archiv für die civilistische Praxis 186, s. 421-452.
- Schmidt**, Karsten (2002) Gesellschaftsrecht, 4. Bası, Carl Heymanns Verlag.
- Soykan**, İsmail Cem (2012) Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu, İstanbul, Onikilevha.
- Şener**, Oruç Hami (2022) Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, 5. Bası, İstanbul, Seçkin.
- Spindler**, Gerald (2019) Münchener Kommentar zum Aktiengesetz, Band 2: §§76-117, 5. Bası, München, C.H. BECK.
- Tekinalp**, Ünal (2013), 'Emredici Hükümler Yönünden Genel Kurul Kararlarının İptali ve Butlanı Sorunu' Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 2013/2, s. 13-18.
- Tekinalp**, Ünal (2020) Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, 5. Bası, İstanbul, Vedat.
- Tekinay**, Selahâttin Sulhi & **Akman**, Sermet & **Burcuoğlu**, Halûk & **Altop**, Atillâ (1993) Borçlar Hukuku, 7. Bası, İstanbul, Fakülteler Matbaası.
- Teoman**, Ömer, 'Ticaret Sicili Müdürü Anonim Ortaklık Genel Kurulunun İptal Edilebilir Bir Kararını Tescilden Kaçınabilir mi?': Engin, Baki İlkey (Editör) (2010) Prof. Dr. Rona Serozan'a Armağan, Cilt: II, İstanbul, Onikilevha, s. 1701-1706.
- Teoman**, Ömer (1994) Yaşayan Ticaret Hukuku, C. I Hukuki Mütalaalar, Kitap 3: 1984-1985, İstanbul.
- Topaloğlu**, Mustafa, 'Anonim Şirket Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü Davalarında İslah': Topaloğlu, Mustafa & Özer, Işık (Editörler) (2019) Prof. Dr. Ersin Çamoğlu'na Saygı Günü - Şirketler Hukukunun Güncel Sorunları Sempozyumu (30 Ekim 2017), İstanbul, Seçkin, s. 87-119.
- Üçışık**, Güzin & **Çelik**, Aydın (2013) Anonim Ortaklıklar Hukuku, I. Cilt, Ankara, Adalet.
- Ülgen**, Hüseyin (2005) Türk Ticaret Hukukunda Hukuki Görünüş Nazariyesi (Ticari İşletme Bakımından Uygulama), İstanbul, Vedat.
- Watter**, Rolf (2016) Basler Kommentar, Obligationenrecht II: Art. 530-964 OR, 5. Bası, Basel, Helbing Lichtenhahn.
- Wernli**, Martin & **Rizzi**, Marco A. (2016) Basler Kommentar, Obligationenrecht II: Art. 530-964 OR, 5. Bası, Basel, Helbing Lichtenhahn.
- Windbichler**, Christine (2017) Gesellschaftsrecht, 24. Bası, München, C.H. BECK.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik kurallara uyulduğunu yazar beyan etmektedir. Aksi bir durumun tespiti halinde Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi (TFM) hiçbir sorumluluğu kabul etmemektedir. Sorumluluk, çalışmanın yazarına aittir.

Katkı Oranı Beyanı: Söz konusu çalışmanın hazırlanması ve yazımı aşamasında yazarın katkı oranı %100'dür.

Varsa Destek ve Teşekkür Beyanı: Yoktur.

Çatışma Beyanı: Yoktur.

Ethics Statement: *The author declares that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In case of detection of a contrary situation, TFM does not have any responsibility and all responsibility belongs to the author of the study.*

Contributions Statement: *Author has contributed %100 into preparing and writing this study.*

Statement for Support and Appreciation If Any: *None.*

Statement for Conflict of Interest: *None.*